

Kommunledningsförvaltningen

Kallelse

2025-10-28

Sammanträdande organ

Hållbarhetsutskottet

Tid

2025-11-05 klockan 10:00

Plats

KTS-salen, Drottninggatan 18 Katrineholm

Nr	Ärende	Beteckning
1	Upprop	
2	Val av justerare	
3	Fastställande av dagordning	
4	Information - MVP Skola - ANDTS - Studiebesök Värnamo - Folkhälsomyndighetens regeringsuppdrag - ökad rörelse under 2026 - Aktuellt hållbarhets kommunenkät	
5	Reviderad klimatstrategi för Katrineholms kommun 2026-2030	KS/2024:350
6	Sammanträdesdagar för Hållbarhetsutskottet 2026	KS/2025:408

Anneli Hedberg (S)

Ordförande

Reviderad klimatstrategi för Katrineholms kommun 2026–2030

Förvaltningens förslag till beslut

1. Hållbarhetsutskottet föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att ersätta gällande klimatstrategi (KF 2005-10-17, § 178) med föreslagen klimatstrategi inklusive bilaga 1.
2. Hållbarhetsutskottet föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att ersätta gällande energiplan (KF 1994-06-20, § 91) med föreslagen klimatstrategi inklusive bilaga 1.
3. Den nya klimatstrategin inklusive bilaga 1 ska gälla från 1 januari 2026.

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadsförvaltningen har i enlighet med beslutad Övergripande plan med budget 2024–2026 (KF 2023-11-20, § 206) tagit fram ett förslag på en klimatstrategi som dels ersätter befintlig klimatstrategi antagen av kommunfullmäktige i oktober 2005 (§ 178), dels ersätter befintlig energiplan antagen av kommunfullmäktige i juni 1994 (§ 91).

Föreslagen klimatstrategi utgår från hur Katrineholms kommun kan arbeta för att minska klimatpåverkande utsläpp, anpassa samhället till klimatförändringen, främja hushållning med energi samt verka för en säker och tillräcklig energitillförsel.

Förslaget har beretts av Hållbarhetsutskottet och har remitterats både internt och externt. Allmänheten har även via kommunens hemsida bjudits in till att lämna synpunkter. Synpunkter från såväl extern remiss som intern remiss är inarbetade i förslag till reviderad klimatstrategi.

Förslag till reviderad klimatstrategi föreslås träda i kraft den 1 januari 2026. Ett antagande av förvaltningens förslag till reviderad klimatstrategi innebär att nuvarande klimatstrategi och energiplan upphör att gälla.

Ärendets handlingar

- Samrådsredogörelse – externt samråd, samhällsbyggnadsförvaltningen 2025-10-07
- Remissredogörelse – intern remiss, samhällsbyggnadsförvaltningen 2025-04-23
- Förslag: Klimatstrategi för Katrineholms kommun 2026–2030
- Förslag: Bilaga 1 Energifrågor i Katrineholms kommuns klimatstrategi 2026–2030

Ärendebeskrivning

Samhällsbyggnadsförvaltningen har i enlighet med beslutad Övergripande plan med budget 2024–2026 (KF 2023-11-20, § 206) tagit fram ett förslag till ny klimatstrategi för Katrineholms kommun för åren 2025–2030 och föreslås träda i kraft den 1 januari 2026. Förslaget är tänkt att ersätta befintlig klimatstrategi (beslutad KF 2005-10-17 § 178) och befintlig energiplan (beslutad KF 1994-06-20 § 91). Ett antagande av reviderad klimatstrategi innebär att nuvarande klimatstrategi och energiplan upphör att gälla.

Föreslagen klimatstrategi utgår från hur Katrineholms kommun kan arbeta för att minska klimatpåverkande utsläpp, anpassa samhället till klimatförändringen, främja hushållning med energi samt verka för en säker och tillräcklig energitillförsel.

Föreslaget övergripande mål: Ett klimatpositivt Katrineholm 2045.

Föreslagen ambitionsnivå: Katrineholms kommun ska arbeta för ett klimatpositivt Katrineholm genom att vara en förebild och arbeta långsiktigt för att minska de klimatpåverkande utsläppen i kommunen i linje med Sveriges nationella klimatmål.

Föreslagna fokusområden är:

1. Katrineholms kommun ska minska samhällets klimatpåverkan genom insatser inom:
 - Hållbara resor och transporter
 - Hållbara energisystem
 - Hållbar konsumtion
 - Klimatsmart bebyggelse och markanvändning
2. Katrineholms kommun ska arbeta för att samhället ska stå väl rustat för att hantera klimatförändringens konsekvenser i form av:
 - Ökande temperaturer
 - Förändrade nederbördsmönster

Hållbarhetsutskottet beslutade vid sitt sammanträde den 6 november 2024 (HU § 20) att skicka samhällsbyggnadsförvaltningens förslag till reviderad klimatstrategi samt bilagor med underlag till klimatstrategin på remiss till samtliga nämnder med sista svarsdag den 28 februari 2025.

Remissrundan visade på ett brett stöd för föreslagen strategi och utifrån inkomna synpunkter reviderades förslaget bland annat med avsnitt om energiberedskap samt förtydligande av insatsområden (se remissredogörelse). Vid Hållbarhetsutskottets sammanträde den 7 maj samma år (HU § 11) beslutades att skicka det reviderade förslaget, inklusive bilaga för energiområdet, på externt samråd till kommunala bolag, närliggande kommuner, länsstyrelsen, aktörer på energimarknaden samt utvalda intresseorganisationer. En inbjudan om att inkomna med synpunkter på förslaget publicerades även på kommunens hemsida med sista svarsdag den 30 september 2025.

Efter avslutat externt samråd har förslaget reviderats ytterligare baserat på inkomna synpunkter. Dessa har i huvudsak handlat om förtydliganden av figurer i huvuddokumentet samt bilaga och uppdatering av bilagan med anledning av förändringar i nationella, regionala och lokala styrdokument under ärendets beredningsprocess samt förändringar i Energimyndighetens råd kring utveckling av kommunala energiplaner. Bilagan har kompletterats med ett avsnitt om hur energisystemens utveckling kommer påverka Katrineholms kommun, en genomförandeplan samt en utvecklad analys av hur energiplanen uppfyller syftet med lagen om kommunal energiplanering.

Förvaltningens bedömning

Samhällsbyggnadsförvaltningen föreslår att reviderad klimatstrategi för Katrineholms kommun antas och ersätter befintlig klimatstrategi, beslutad kommunfullmäktige 2005-10-17, § 178, samt befintlig energiplan för Katrineholms kommun, beslutad kommunfullmäktige 1994-06-20, § 91.

Pia Lindahl
Klimatstrateg

Beslutet skickas till:

Kommunfullmäktige

Akten

Bemötande av remiss- kommentarer på Klimatstrategi Katrineholms kommun 2026- 2030

Externa remissvar på förslag till klimatstrategi för Katrineholms kommun 2026-2030 har inkommit från BioDriv Öst, Energikontoret i Mälardalen, Eskilstuna kommun, Katrineholms Fastighets AB, Länsstyrelsen Södermanland, Naturskyddsföreningen i Katrineholm, Region Sörmland, Tekniska Verken i Linköping AB, Vingåkers kommun samt Västra Sörmlands Räddningstjänst.

Nedan följer remisskommentarer samt hur vi har hanterat inkomna remisskommentarer.

Innehåll

Bemötande av remisskommentarer på Klimatstrategi Katrineholms kommun 2026-2030	1
BioDriv Öst	2
Energikontoret i Mälardalen	3
Eskilstuna kommun.....	4
KFAB – Katrineholms Fastighets AB	4
Länsstyrelsen Södermanland	5
Naturskyddsföreningen i Katrineholm	8
Region Sörmland	10
Tekniska Verken Linköping AB.....	16
Vingåkers kommun	17
Västra Sörmlands Räddningstjänst	17

BioDriv Öst

Övergripande kommentarer

Klimatstrategin tar upp både minskad klimatpåverkan och klimatanpassning som är viktiga frågor för kommunen att arbeta med. Vi anser att de insatsområden och åtgärder som tas upp i strategin är relevanta och bra. Vi har specifikt fokuserat på insatsområdet Hållbara resor och transporter, då det är vårt expertområde på BioDriv Öst.

BD1: För att en strategi ska bidra till uppsatta mål är vår erfarenhet att målen behöver vara SMARTa (Specifika, Mätbara, Accepterade, Realistiska och Tidsbundna) med indikatorer som vid uppföljning ger en tydlig bild av hur arbetet mot målen fortskrider.

Vidare behöver det anges vilka åtgärder som ska leda till målen samt tydligt utpekad ansvarsfördelning för dessa åtgärder. Katrineholms strategi saknar delvis tydliga målvärden, indikatorer samt åtgärder för att genomföra strategin.

Kommentar BD1: SMARTA mål kommer tas fram i handlingsplaner till klimatstrategin.

BD2: Det saknas även information om hur arbetet med strategin kommer att förankrats internt i organisationen och integreras i verksamheternas dagliga arbete.

Kommentar BD2: Förankring och integrering i verksamheten kommer följa av arbetet i insatsområdena samt genom att använda befintliga rutiner och arbetsätt.

BD3: Målen ser ut som följer Samtliga transporter och entreprenader ska ske fossilfritt från år 2030, Fram till 2030 ska transporter och entreprenader om möjligt ske fossilfritt

Det första målet är tydligt och bra formulerat. Däremot anser vi att formuleringen "om möjligt" i det andra målet bör justeras till något som är mer tydligt. Ordvalet "om möjligt" ger stora utrymmen för tolkningar, eftersom "om möjligt" är varken särskilt specifikt eller mätbart. Ett exempel på hur kommunen skulle kunna uttrycka målet mer specifikt och mätbart är att ange att kommunen i varje upphandling som inbegriper transporter ska ställa högre krav på fossilfrihet än i den tidigare upphandlingen av avtalet.

Kommentar BD3: Ordvalet om möjligt är valt då vi inför varje större upphandling hör oss för med de leverantörer vi tror kommer lämna anbud vilka krav de har möjlighet att uppfylla. Detta innebär att vi vid dessa upphandlingar kan anpassa kravbilderna efter vad som är möjligt för leverantörerna att uppfylla samtidigt som vi kan diskutera våra krav från 2030. Vi tror på detta arbetsätt och väljer därför att även fortsättningsvis ha en formulering att transporter och entreprenader ska om möjligt se fossilfritt fram till 2030.

BD4: I omställningen till fossilfria transporter är det viktigt att rätt lösning används på rätt plats, för ökad kostnadseffektivitet, minskad riskspridning och ökad beredskap. Därför rekommenderar vi att kommunen använder sig av den strategiska drivmedelsprioriteringen DRIV-modellen, som utgångspunkt vid sina upphandlingar där större mängder transporter ingår. Prioritetsordningen i DRIV-modellen ser ut enligt följande:

1. El, vätgas och biogas
2. Etanol
3. Biodiesel (HVO100, FAME100)
4. Fossila drivmedel med inblandning av förnybart

Tanken med drivmedelsprioriteringen är att fungera som en vägledning vid omställning från fossila till förnybara drivmedel. Metodiken är att i första hand välja ett drivmedel högst upp i prioritetsordningen, om så är praktiskt och ekonomiskt gångbart. Om inte går man vidare till nästa

steg i listan. Drivmedelsprioriteringen baseras på studier från RISE och Linköpings Universitet om olika förnybara drivmedels bidrag till ett flertal miljö- och samhällsmål samt ligger i linje med regionala och lokala klimat- och miljömål och centrala planer och strategier i länet.

Kommentar BD4: Vi är medvetna om DRIV-modellen men har valt att endast ställa krav på fossilfrihet och inte rangordna olika bränslealternativ då vi sett att det underlättar kravställandet vid upphandling samt uppföljningen av ställda krav.

Vi vill inte låsa våra leverantörer vid specifika bränsleslag utan ser positivt på att de kör fossilfritt.

BD5: Hållbara energisystem

För att uppnå en effektiv och användbar strategi bör målen vara så tydliga som möjligt. Mål om ökad samverkan är svåra att sätta tydliga start och målsiffror för, men målen för installerad solel samt energieffektivisering i byggnader bör kunna förtydligas. För båda dessa finns det målsiffror i EU-direktiven om energieffektivisering och byggnaders energiprestanda (som tas upp i bilagan till strategin). Vi anser att de målvärden som finns i dessa direktiv gärna får avspeglas i strategin.

Kommentar BD5: Vi instämmer i att det är bra om man kan ha konkreta och mätbara mål. I dagsläget har vi dock inte det underlag som behövs för att sätta relevanta mätbara mål varför vi ser perioden 2026-2030 som ett första delsteg i processen att bli klimatpositiva 2045. Vad gäller målet om installation av solel så beror det av hur många byggnader som kommer byggas kommande år och att kommunen vid samtliga ny- och ombyggnationer även ser över möjligheten att installera solel. Vad gäller energieffektiviseringsmål så arbetar vi i nuläget med att säkerställa att vi mäter energianvändning i byggnader på korrekt sätt och saknar därför utgångsvärden för att sätta mätbara mål.

BD6: Under uppföljning finns en tabell med indikatorer för de mål som är mätbara med utgångsvärde och källa för värdet. Vi ser gärna att indikatorerna även borde ha ett målvärde för 2030 samt att strategin borde innehålla åtgärder för att genomföra de mål som satts upp – alternativt att kommunen skyndsamt tar fram handlingsplaner för respektive insatsområde där sådant anges. Åtgärder bör ha en huvudansvarig, en tidsplan och gärna en uppskattning av kostnad. Exempel från Flen kommuns energi- och klimatplan på nästa sida.

Kommentar BD6: Kommunen har valt att inte ange mätbara mål i flertalet av insatsområdena då vi saknar möjlighet att följa upp målen på ett korrekt sätt i rätt tid då flera av indikatorerna har en eftersläpning i när de offentliggörs.

Energikontoret i Mälardalen

Samlad bedömning

Energikontoret i Mälardalen bedömer att klimatstrategin är ett väl utformat styrdokument som lägger en stabil grund för det fortsatta klimatarbetet i kommunen. Vi ser fram emot att följa genomförandet och välkomnar fortsatt dialog och samverkan i arbetet framåt.

EKM1: Dokument – Bilaga Hållbar energi i Katrineholm kommuns klimatstrategi 2026-2030

Enligt lag (2001:99) om den officiella statistiken är det inte tillåtet att blanda officiell statistik med egen statistik i till exempel ett Sankeydiagram. I den kommunala och regionala energistatistiken för 2022 och 2023 för Katrineholm finns sekretessmarkerade celler. Det innebär att det inte går att presentera energiflödena i ett Sankeydiagram för varken 2022 eller 2023. Energikontoret är behjälplig i att hitta andra sätt att presentera energitillförsel och energianvändning i kommunen.

På grund av ovanstående problematik kring redovisning av sekretessmarkerad energistatistik är diagrammen borttagna från Energikontorets hemsida. Länken fungerar därför inte och behöver tas bort.

Detta gäller figur 1, 3, 4.

Figur 5 behöver omarbetas och hänvisa direkt till Nationella emissionsdatabasen (SMHI). Energikontoret i Mälardalen är behjälpliga i att uppdatera figuren. Figur 2 verkar saknas i dokumentet.

Kommentar EKM1: Ovanstående figurer är ersatta med statistik från energimyndigheten.

Eskilstuna kommun

Övergripande synpunkter

Eskilstuna kommun tackar för möjligheten att lämna synpunkter och ta del av strategin vilket stärker samverkan inom klimatarbetet i Södermanlands län.

Eskilstuna kommun anser att strategins fokusområden är relevanta och strategin beskriver de viktigaste insatsområdena. I egenskap av inriktningsdokument ger dokumentet en bra översikt över Katrineholms kommuns ambitioner inom klimatarbetets olika delar. De underliggande handlingsplaner som ska tas fram blir avgörande för genomförandet av kommunens beskrivna inriktningar.

Inom flera insatsområden ser Eskilstuna kommun att samverkan och samarbete över kommungränserna kan vara extra positivt. Till exempel nämns krav på fossilfria transporter och entreprenader, ökat återbruk och klimatsmarta materialval. Tydliga ambitioner och implementering av klimatkrav från offentlig sektor inom ett geografiskt område kan skapa en mer förutsägbar marknad vilket gynnar små- och medelstora företag som investerar för att ställa om. Ett gott exempel är hur Katrineholms kommun formulerat inriktningen om fossilfria transporter och entreprenader. Även när det gäller klimatanpassning så bedömer Eskilstuna kommun att de beskrivna målen och insatsområdena ger en bra överblick av vad som behöver göras.

ES1: När det gäller Klimatstrategins bilaga om Hållbar energi, som också utgör Katrineholms kommuns energiplan enligt Lagen om kommunal energiplanering, rekommenderar Eskilstuna kommun att analysen av det framtida energisystemet i Katrineholm stärks. Planen ger generella beskrivningar av vilka behov och utmaningar energisystemet står inför, men prognosen för de lokala förutsättningarna i Katrineholms kommun saknas. En mer lokal analys med framåtblickande beskrivningar av förväntat behov, inom vilka områden behoven finns och vilka lokala utmaningar som behöver hanteras, till exempel kapacitet och potential till energieffektivisering, är utmanande att göra, men ger bättre förutsättningar för relevant planering.

Kommentar ES1: Vi har utvecklat det framåtblickande avsnittet men kommer behöva arbeta mer med detta område under klimatstrategins giltighetstid genom att samverka med energiproducenter, energidistributörer och energianvändare inom insatsområdet för samverkan med energiproducenter, distributörer och användare av energi arbeta för att utveckla ett robust och fossilfritt energisystem.

KFAB – Katrineholms Fastighets AB

KFAB1: Det är väl inga konstigheter och det mesta gör vi ju redan. Det nya är väl att alla större ny- eller ombyggnader ska vara enligt Miljöbyggnad silver.

Kommentar KFAB1: Målet att alla större ny och ombyggnationer ska vara enligt Miljöbyggnad silver är i linje med KFABs hållbarhetsrapport 2024 s 10 där man anger att "Vid nyproduktion är målet alltid att certifiera byggnaderna minst i nivå Silver." Frågan har diskuterats med KFAB.

KFAB2: Nyckeltal för energianvändning behöver specificeras.

Kommentar KFAB2: Nyckeltal för energianvändning har förtydligats. Efter samråd med KFAB har vi beslutat att mäta energianvändningen i våra lokaler enligt kWh primärenergi (fastighetsenergi)/kvm Atemp. Primärenergi innebär att förbrukningen multipliceras med en faktor 0,7 för fjärrvärme och 1,6 för el. Fastighetsenergi innebär att man tar bort el för belysning och kök etc. där förbrukningen är beroende av verksamheten och bara behåller det verksamheten inte kan påverka som pumpar och fläktar.

Länsstyrelsen Södermanland

Övergripande synpunkter

Klimatstrategin är kort, men sammanfattar ändå Katrineholms utmaningar och förutsättningar inom klimat- och energiområdet. Ambitionsnivån vad gäller mål och åtgärder är bra i relation till kommunens direkta och indirekta rådighet. Insatsområdena är i de flesta fall tydliga. Det är bra att en tydlig skillnad görs vad gäller hur kommunen kan agera inom sin direkta rådighet samt indirekt genom insatser riktade till näringsliv och invånare i kommunen.

Indikatorerna och den planerade årliga uppföljningen ger en bra grund för att kunna arbeta systematiskt med genomförande av klimatstrategin.

Fokusområdena är tydliga och väl beskrivna. De överensstämmer också till stor del med de fokusområden som valts inom Klimat- och energistrategi för Södermanlands län. Vi ser samma utmaningar och behov av prioriteringar, vilket stärker relevansen.

LS1: I strategin beskrivs bland annat att det är angeläget att produktionen av fossilfri el ökar i Södermanlands län. I Södermanlands län produceras en liten andel av den el som används inom länet. Landbaserad vindkraft och solkraft är de energislag som i närtid kan bidra till ökad elproduktion i Södermanlands län. Den delen av Katrineholms klimatstrategi som utgör kommunens energiplan behöver tydligare beskriva hur den omställning och utbyggnad av energisystemet som pågår påverkar Katrineholms kommun och hur kommunen genom energiplaneringen hanterar den.

Kommentar LS1: Kommunen kommer hantera omställningen av energisystemet genom samverkan med de aktörer som ansvarar för energiproduktion, energidistribution samt energianvändning.

LS2: Energiplanen behöver också ha en tydligare koppling till den fysiska planeringen, särskilt översiktsplaneringen. På vilka sätt får den omställning som sker inom energisystemet och energiförsörjningen fysiska uttryck i kommunen? Till exempel områden för förnybar energi, eldistribution och laddinfrastruktur. Beskrivningar och åtgärder behöver bli mer konkreta och kopplade till faktisk fysisk planering.

Kommentar LS2: Vi har förtydligat genomförandedelen av energiplanens del av klimatstrategin i Bilaga 1. I övrigt kommer insatser göras inom de olika insatsområdena.

LS3: I anslutning till beskrivning av kommunens rådighet (s.5) kan det göras tydligare att klimatstrategin omfattar kommunens hela geografiska område, inte endast kommunens organisation.

Kommentar LS3: Vi har förtydligat att Katrineholms kommun ska arbeta för att minska samhällets klimatpåverkan och inte bara kommunorganisationens klimatpåverkan.

LS4: Klimatmålet för kommunen till 2045 formuleras som att kommunen ska vara klimatpositiv 2045. Det är dock lite oklart vad som avses med uttrycket klimatpositiv. Uttrycket brukar användas i betydelsen negativa utsläpp, det vill säga att mer upptag än utsläpp av växthusgaser sker. I fotnoten

på s.5 anges dock att med klimatpositiv avses att utsläppen av växthusgaser i Katrineholms kommun inte ska bidra till en ökad klimatpåverkan efter 2045. Detta är samma betydelse som i det nationella målet till 2045 om nettonoll utsläpp av växthusgaser.

Kommentar LS4: Definitionen av vad som menas med klimatpositiv kommun har förtydligats i enlighet med klimatkommunernas definition. "Med en klimatpositiv kommun avses att utsläppen av växthusgaser i Katrineholms kommun (geografisk) ska vara lägre än upptaget av växthusgaser i kommunen. Detta nås genom minimering av utsläpp och ökad kolinlagring. Vad betyder orden? | Klimatkommunerna"

LS5: I cirkeldiagrammet (Figur 1) som visar klimatpåverkan i Katrineholms kommun 2022 så finns förklaringstext till fem kategorier men endast fyra pajbitar syns tydligt. Det tycks vara så att kategorin industri är mycket liten och försvinner i figuren. Det skulle kunna göras tydligare.

Kommentar LS5: Figur 1 omgjord och förtydligad.

LS6: Fotnot 5 ser ut att ha fallit bort i förklaringen.

Kommentar LS6: Förklaring till fotnot 5 finns på sidan 8.

LS7: Insatsområde Hållbara resor och transporter

Det är bra att tydliggöra kommunens rådighet inom området, och skilja på åtgärder som avser kommunens verksamhet respektive kommunen som geografiskt område. Det är dock inte tydligt om målen/insatsområdena till 2030 avser kommunens egna transporter eller alla transporter inom kommunen.

Kommentar LS7: Vi har förtydligat skrivningen till Samtliga transporter och entreprenader inom kommunorganisationen ska ske fossilfritt från år 2030.

Fram till 2030 ska transporter och entreprenader som upphandlas av kommunorganisationen om möjligt ske fossilfritt.

LS8: Det kan göras tydligare hur kommunen använder den fysiska planeringen för att möjliggöra omställningen av transportsystemet samt på vilket sätt gång, cykel och fossilfria drivmedel ska främjas. Utbyggnad av laddinfrastruktur nämns t.ex. inte alls inom insatsområdet. Någon planmässig konkretisering av hur kommunen kan utveckla infrastrukturen så att det är lätt att resa fossilfritt nämns inte heller.

Kommentar LS8: Konkretiseringar av hur Katrineholms kommun ska arbeta med insatsområdena inom de olika fokusområdena kommer tas fram i handlingsplanerna. Katrineholms kommun har en väl utbyggd publik laddinfrastruktur varför vi valt att inte ha ett specifikt insatsområde i denna fråga 2026-2030.

LS9: Insatsområde Hållbara energisystem

Insatserna i området är bra, men behöver i flera fall konkretiseras. Avsnittet och insatsområdena behöver också kopplas till energiplanen samt översiktsplanen.

I insatsområdet framgår att kommunen ska arbeta för ett robust och fossilfritt energisystem som fungerar även i händelse av kris och krig. Det framgår dock inte hur kopplingen till fysisk planering ser ut, exempelvis genom att i översiktsplanen reservera mark för tillkommande energidistribution. Även övriga insatser kan bli mer konkreta, t.ex. på vilket sätt samverkan sker med intressenter inom energiområdet. Inom insatsområdena Hållbara resor och transporter samt Hållbar konsumtion framgår att handlingsplaner för hur kommunen ska arbeta ska tas fram. Motsvarande anges inte för området Hållbara energisystem. Det är därför oklart hur insatserna kommer att konkretiseras.

Kommentar LS9: Ett avsnitt om genomförande med åtgärder och ansvariga är tillagt i bilagan om energisystem.

LS10: Insatsområde Klimatsmart bebyggelse och markanvändning

Under rubriken Klimatsmart bebyggelse anges att förutsättningar för hållbar infrastruktur ska premieras. Vad avses med hållbar infrastruktur? Formuleringen behöver förtydligas och konkretiseras för att möjliggöra en bedömning av om ansatsen kan föranleda åtgärder inom fysisk planering. Det är positivt att åtgärder för klimatsmart markanvändning inkluderas i klimatstrategin. I flera andra insatsområden ska handlingsplaner tas fram. Bör en handlingsplan tas fram även inom detta insatsområde? Finns en blå- eller grönstrukturplan i kommunen som också innehåller åtgärder som främjar klimatsmart markanvändning?

Kommentar LS10: En definition av hållbar infrastruktur är tillagd. En grönplan finns men kommer troligen uppdateras under klimatstrategins giltighet.

LS11: Flera av insatsområdena under Klimatsmart markanvändning och Klimatanpassning (sid 11 ff) kan med fördel ha sin motsvarighet som konkreta ställningstaganden och anvisningar i ÖP – om så redan är fallet bör detta samband redovisas.

Kommentar LS11: Vi har förtydligat kopplingen till Översiktsplanen. Insatsområdena i klimatstrategins fokuserar på de insatser vi ser är viktiga för att minska vår klimatpåverkan samt anpassa samhället till ett förändrat klimat och kompletterar Översiktsplanens ställningstaganden.

LS12: Bilaga Hållbar energi

I bilagan finns en genomgång av mål och lagstiftning på global, europeisk, nationell och regional nivå. Genomgången är relevant för hela klimatstrategin. En hänvisning till bilagan skulle därför kunna finnas från huvuddokumentet.

Det nationella leveranssäkerhetsmålet (energisystem) saknas i sammanställningen av nationella mål.

Målet om elproduktionen till 2040 är ändrat från 100 procent förnybar till 100 procent fossilfri.

Texten på s.6 under rubriken Regionala mål bör ses över utifrån den reviderade regionala energi- och klimatstrategin.

Enhet saknas i figuren på s.10.

På s.12 hänvisas till en rapport från Energimyndigheten inom ett regeringsuppdrag 2022. Inom samma uppdrag har även nyare rapporter publicerats. För underlag till beskrivning av framtidens energisystem se också Energimyndighetens långsiktiga scenarier Framtidens energisystem

Kommentar LS12: Det nationella leveranssäkerhetsmålet är tillagt. Figurer är uppdaterade, text om regionala mål är uppdaterad och målet om 100% förnybar elproduktion är ändrat till målet om 100% fossilfri elproduktion.

LS13: Strategisk miljöbedömning

Genomgången som leder fram till kommunens bedömning av att klimatstrategin och energiplanen inte förväntas medföra en betydande miljöpåverkan är tydlig.

Energimyndigheten anger dock i sin vägledning för kommunal energiplanering att miljöbedömning i normalfallet krävs. Miljöbedömning krävs i normalfallet. En energiplan som anger förutsättningar för att bedriva vissa typer av verksamheter eller att vidta vissa åtgärder, till exempel verksamheter för framställning av bränsle eller energiproduktion, innebär betydande miljöpåverkan. Begreppet ange förutsättningar innebär till exempel att kommunen i energiplanen skriver att utbyggnad eller

nedläggning av någon av de angivna typerna av anläggningar ska ske. Det räcker att planen tar ställning angående sådana verksamheter och åtgärder utan att ange detaljer om till exempel produktion och lokalisering för att den ska omfattas av krav på strategisk miljöbedömning. Klimatstrategin med energiplan är övergripande och anger inte förutsättningar för t.ex. energiproduktion. Länsstyrelsen efterlyser dock en konkretisering av energiplanen vad gäller utmaningarna för kommunen samt hur dessa kan mötas, samt en koppling mellan energiplanen och fysisk planering. Om tillägg görs till energiplanen i denna riktning bör också bedömningen kring betydande miljöpåverkan ses över.

Kommentar LS13: Energiplanen har konkretiserats med avseende på utmaningar för kommunen som helhet och dessa kan mötas baserat på energiproducenters och energidistributörers planer. Bedömningen av betydande miljöpåverkan har setts över men bedömningen att klimatstrategin och energiplanen inte medför betydande miljöpåverkan kvarstår.

Naturskyddsföreningen i Katrineholm

Övergripande synpunkter

Naturskyddsföreningen i Katrineholm ser positivt på att kommunen har tagit fram ett förslag på en aktuell klimatstrategi som ersätter klimatstrategin från 2005. Vi bedömer att de fyra fokusområden som pekas ut i strategin är relevanta: resor och transporter; energisystem; konsumtion samt bebyggelse och markanvändning. Däremot saknar vi jordbruk (livsmedelsproduktion) som ytterligare ett viktigt fokusområde med tanke på klimatpåverkan. Nedan följer några specifika kommentarer.

NS1: Avgränsningar: Det är bra att det tydliggörs hur kommunen kan påverka på olika sätt: direkt rådighet (inom kommunens egen verksamhet), indirekt rådighet (förutsättningar som kommunen skapar) och rådighet genom påverkan (samarbete med andra aktörer mm). Ibland är det otydligt och inkonsekvent vad som avses med uttrycket Katrineholms kommun, dvs.

om det är den egna verksamheten eller det geografiska området. Ibland används uttrycket kommunkoncernen – det vore bra att specificera vilka bolag som omfattas.

Kommentar NS1: Vi har försökt konkretisera var vi avser organisationen Katrineholms kommun och var vi avser Katrineholms geografiska kommun.

NS2: Klimatpåverkan och statistik

Det saknas tillförlitliga siffror angående utsläpp av koldioxidekvivalenter (CO₂e) för varje sektor som visas i figur 1 (kakdiagrammet på s.6) i klimatstrategin. Siffran 116 400 ton CO₂e avser utsläpp år 2022 från transport, livsmedelsproduktion (jordbruk), energisystem och industri men vissa siffror stämmer inte överens med andra siffror i strategin. T.ex. transporter står för ca. 20% enligt diagrammet men, på s.8, står det 40%. Energisystem står för ca. 4% enligt diagrammet men, i bilagan om energi, står det 101 000 ton (2021), vilket motsvarar ca. 35%. Den största klimatpåverkan enligt diagrammet kommer från "konsumtion" som står för ca 56% av utsläppet.

Det är inte specificerat vad som ingår här utan enbart ett antagande att den genomsnittlige Katrineholmaren orsakar en klimatpåverkan på ca 8 ton koldioxidekvivalenter per år.

Vi vill helst se en tabell (liknande ett klimatkonto) där utsläppet i nuläget per sektor framgår som kan sedan följas upp årligen. Det saknas helt och hållet nyckeltal i CO₂e som borde vara en självklarhet att följa upp eftersom målet är ju att minska utsläppet. Statistik finns i den Nationella emissionsdatabasen och, även om det finns fördröjning på två år, kan man se om insatserna har haft effekt under Klimatstrategins tidplan (2026 – 2030). Vi vill också se delmål för varje fokusområde där det är möjligt, förslagsvis 2030, 2035 och 2040.

Kommentar NS2: Vi instämmer att det saknas tillförlitliga siffror angående utsläpp av växthusgaser i Katrineholms kommun och har valt att följa Nationella emissionsdatabasen med avseende på territoriella utsläpp och konsumtionskompassen från SEI för konsumtionsbaserade utsläpp. Vi har även lagt till nyckeltal baserat på ovanstående källor.

Kakdiagrammet på sidan 6 är utbytt mot två tabeller. En över territoriella utsläpp och en över konsumtionsbaserade utsläpp.

Vi har förtydligat att utsläppen på sid 8 är från territoriella utsläpp och även förtydligat vad som menas med territoriella och konsumtionsbaserade utsläpp.

NS3: Fokusområden

Det är tydligt att klimatpåverkan från transporter och energisystem har varit i fokus under många år, beroende till stor del på kommunens direkta rådighet i dessa områden, och att insatserna förmodligen har minskat utsläppet, vilket är naturligtvis positivt. Men, det innebär i sin tur att mer fokus måste ges framöver till de andra områden där utsläppet är fortfarande hög om det ska ge resultat. Vi anser att insatserna och nyckeltal i klimatstrategin är fortfarande viktade för mycket på transporter och energisystem.

Fokusområde hållbar konsumtion innehåller svaga formuleringar (t.ex. "verka för") och saknar reella insatser (mer än information och återbruk) för att minska klimatpåverkan utanför kommunkoncernens verksamhet. Det är anmärkningsvärt att det inte redan finns en handlingsplan för detta så viktigt fokusområde, med tanke på att det står för mer än 50% av utsläppet idag. Det saknas nyckeltal för uppföljning, även för kommunkoncernens klimatpåverkan.

Kommentar NS3: Transporter är fortsatt en mycket viktig fråga för minskad klimatpåverkan varför det är relevant att ha kvar fokus på transportsektorns utsläpp. Även om mycket redan är gjort (vad gäller kommunens egna resor) så finns det mycket kvar att göra – främst in om tyngre transporter samt för att främja gång, cykel och kollektivtrafik.

Vi instämmer med att det är viktigt att arbeta för en hållbar konsumtion. Tyvärr är hållbar konsumtion svår att följa upp varför vi inte har hittat några bra nyckeltal. Vi hoppas att vi kommer hitta bra nyckeltal under arbetet med genomförandet av klimatstrategin. Till dess har vi lagt till nyckeltal för hållbar konsumtion genom Konsumtionskompassen.

NS4: Fokusområde klimatsmart bebyggelse och markanvändning innehåller också svaga formuleringar (t.ex. "främjas" och "premieras") istället för att ställa krav. Kommunen har direkt rådighet att påverka bebyggelse och markanvändning genom detaljplanering och beslut. Bebyggelse orsakar mycket CO₂e utsläpp men det saknas överhuvudtaget siffror i klimatstrategin och nyckeltal för att följa upp implementering och effekt av insatserna inom detta område. Vem kommer att säkerställa att förvaltning och utveckling görs med minsta möjliga miljöpåverkan? Ett aktuellt exempel finns idag i detaljplanen för Enen, Sälgen och Videt på Bievägen där Naturskyddsföreningen yrkar i sitt remissvar att klimatpåverkan av en eventuell rivning kontra nybyggnation borde tas fram inför beslut.

Kommentar NS4: Bebyggelse och markanvändning är två komplexa områden där hänsyn behöver tas till många aspekter. Det är lätt att ställa krav – men ibland blir kraven väldigt kostsamma och då måste vi vara övertygade om att nyttan av de krav vi ställer motiverar kostnaden.

Genom vad ni anser är vaga formuleringar, som att byggnader ska förvaltas med minsta möjliga miljöpåverkan och att främja cirkulära flöden vid om och nybyggnation, så tar vi ett steg till mot en klimatsmart byggnation och markanvändning genom att genomföra insatser till kostnader kommunen anser är rimliga och med de resurser vi har att tillgå. Dessa steg vi tar de närmaste åren kommer vi kunna bygga vidare på inför revisionen av klimatstrategin till 2030 för att kunna leda till flera steg mot en ännu mer klimatsmart bebyggelse och markanvändning.

NS5: Vi undrar varför jordbruk/livsmedelsproduktion inte finns som ett fokusområde med tanke på att det står för ca. 20% av utsläppet.

Kommentar NS5: Jordbrukssektorn och användningen av jordbruksmark är viktig ur ett klimatperspektiv ur flera perspektiv.

- A. Djurens matsmältning, hantering av djurgödsel samt användning av konstgödsel.
- B. Klimatförändringen kommer leda till stora påfrestningar på vår livsmedelsproduktion genom förändrade växtförutsättningar samt nya typer av skadedjur.
- C. Om jordbruksmark exploateras är det mycket svårt att återställa marken till odlingsbar mark.
- D. Livsmedelsproduktion i andra länder kommer påverkas av klimatförändringen vilket kommer påverka tillgången till livsmedel även i Sverige.

Klimatstrategin har förtydligat att "Katrineholms kommun ska arbeta för hållbar produktion och konsumtion av livsmedel" under avsnittet Hållbar konsumtion (fråga A).

Klimatstrategin syftar till att minska klimatpåverkande utsläpp vilket är ett steg för att minska påfrestningarna på livsmedelssektorn, fråga B.

Klimatstrategin fångar fråga C genom insatsområdet "Värna ekosystemtjänster vid ianspråktagande av mark. De ekosystemtjänster som inte kan värnas ska kompenseras." under avsnittet Klimatsmart byggnation och markanvändning.

Att livsmedelsproduktionen globalt kommer påverkas av klimatförändringen kommer skapa behov och incitament för utveckling av livsmedelsproduktionen i Sverige och i Katrineholm, fråga D. Katrineholms översiktsplan innehåller ställningstaganden om att jordbruksmark utanför utpekade utvecklingsområden ska sparas.

Klimatstrategin har insatsområden om att värna ekosystemtjänster samt har kompletterats med insatsområden om att främja hållbar produktion och konsumtion av livsmedel samt minskad klimatpåverkan från produktion och konsumtion av livsmedel.

NS6: När förslaget på klimatstrategin skickades ut på internremiss inom kommunen i början av 2025 fanns det kompletterande bilagor med underlag för varje fokusområde: resor och transporter energi; konsumtion; bebyggelse och markanvändning, samt ett underlag till övergripande mål.

Endast bilagan om hållbar energi har bifogats det som har skickats ut på externremiss.

När man ändå tar del av de olika bilagorna, finns det mycket bakgrund och resonemang som inte kommer fram i själva klimatstrategin. T.ex. i underlaget till hållbar konsumtion finns det diagram som visar klimatpåverkande utsläpp från privat konsumtion i Katrineholms kommun och resonemang om klimatpåverkande utsläpp från konsumtion i offentlig sektor som härrör till stor del från infrastruktur och byggnader.

Vi föreslår att samtliga bilagor med underlag ingår i "paketet" Klimatstrategin, omskriven vid behov. På så sätt får man en helhetsbild och bättre förståelse för varje område.

Kommentar NS6: Vad kul att ni gillade underlaget som togs fram vid framtagandet av det första utkastet till klimatstrategin. Vi har valt att inte ha med samtliga bilagor när klimatstrategin går fram till beslut då det lätt blir för mycket information och fokus tas från mål och insatsområden.

Region Sörmland

Övergripande synpunkter

Region Sörmland ser positivt på kommunens nya klimatstrategi samt på att energiplanen uppdaterats.

RS1: Regionen anser att strategin och bilagan till strategin bör kompletteras för att uppfylla lagen om energiplanering utifrån Energimyndighetens vägledning. Det gäller bland annat frågor som rör energiberedskap samt hur totalförsvarets energibehov beaktats i planen.

Kommentar RS1: Bilagan till strategin är uppdaterad och kompletterad enligt synpunkter.

RS2: Regionen anser att kopplingen mellan Katrineholms klimatstrategi och kommunens översiktsplan bör beskrivas på ett tydligt sätt, i själva strategin och i bilagan. Det är svårt att se en röd tråd mellan klimatstrategin, dess mål och insatsområden, och översiktsplanen, dess ställningstaganden och planerade insatser.

Kommentar RS2: Vi har förtydligat att Klimatstrategin är ett komplement till övriga kommunala styrdokument¹ genom att den konkretiserar hur Katrineholms kommun ska arbeta för att minska sin klimatpåverkan, anpassa sig till klimatförändringen samt ha ett robust och hållbart energisystem.

RS3: Det är bra med strategins ambition som går utöver klimatneutraliteten 2045, och formulerar det övergripande målet som ett klimatpositivt Katrineholm 2045. Samtidigt pekar definitionen av begreppet "klimatpositiv" som används i strategin snarare på just klimatneutraliteten. Det som brukar betecknas som klimatpositivt är att man inte endast bidrar till ökad klimatpåverkan, utan även kompenserar för mer än vad som släpps ut. Antingen definitionen av klimatpositivitet eller målet för Katrineholm 2045 bör därför justeras.

Kommentar RS3: Vi förtydligar att vi med klimatpositivt menar att utsläppen av växthusgaser i den geografiska kommunen ska vara lägre än upptaget av växthusgaser i kommunen.

RS4: Figur 1 visar en summering av Katrineholms territoriella och konsumtionsbaserade klimatutsläpp. Det går inte att summera dessa två typer av utsläpp då det uppstår dubbelräkningar av samma data. Dessa två datakällor bör redovisas separat.

Kommentar RS4: Beskrivning och figur som beskriver utsläpp av växthusgaser har förtydligats.

RS5: Det är positivt att konsumtionens roll synliggörs genom ett eget fokusområde. Samtidigt är hållbar konsumtion tätt sammankopplat med produktionen, och hållbar produktion, av bland annat livsmedel, är också ett viktigt område som kommunen bör lyfta mer i strategin.

Kommentar RS5: Vi lyfter in ett insatsområde om att minska klimatpåverkan från livsmedelssanvändning under området Hållbar Konsumtion. Målet är i linje med kommunens måltidspolitiska program och frågan har stämts av med ansvarig på Service och Teknikförvaltningen.

RS6: Klimatmålet för transporter är inte tillräckligt omfattande för att nå den övergripande visionen om att Katrineholm ska vara klimatpositiv senast 2045. Det är bra med ett mål som fossilfria transporter, men för att minska utsläppen i den omfattning som krävs måste området inkludera satsningar på transporteffektivitet och minskning av antalet transporter genom minskad biltrafik, ökad andel gång-, cykel- och kollektivtrafik, samt effektivisering av godstransporter. Södermanlands klimat- och energistrategi lyfter dessa perspektiv, och Katrineholm bör visa hur kommunen ska bidra till dessa regionala visioner. Kommunens översiktsplan pekar i rätt riktning, med fokus på att minska resebehovet och främja hållbara färd sätt. Dessa perspektiv bör integreras i klimatstrategin.

¹ Exempelvis kommunplan, översiktsplan och grönplan

Kommentar RS6: Det stämmer att Klimatstrategins mål för hållbara resor och transporter har fokus på fossilfria resor och transporter, men i underliggande text anges även att vägen dit sker genom energieffektivare fordon samt ett förändrat resemönster. Insatsområden för perioden 2026-2030 inkluderar även att vi ska främja gång och cykel samt att ta fram en handlingsplan för hur målet ska nås.

Transportsektorns huvudsakliga klimatpåverkan är kopplat till användningen av fossila drivmedel (Trafikverket - [Transporternas klimatpåverkan - Bransch](#), Naturvårdsverket - [Klimatet och transportererna](#)) men ur ett livscykelperspektiv, där man även inkluderar infrastruktur, produktion av fordon samt slitage av däck etc.

Vi anser att klimatstrategins mål för hållbara resor sätter fokus på huvudproblemet (utsläpp av växthusgaser) och inte exkluderar satsningar på transporteffektivitet och minskning av antalet transporter genom minskad biltrafik, ökad andel gång-, cykel- och kollektivtrafik samt effektivisering av godstransporter.

RS7: Det vore bra att omformulera insatsen "Fram till 2030 ska transporter och entreprenader om möjligt ske fossilfritt." till exempelvis "Fossila bränslen ska fasas ut i transporter och entreprenader fram till 2030", alternativt förtydliga vad frasen "om möjligt" innebär i praktiken.

Kommentar RS7: Vi har valt formuleringen att transporter och entreprenader om möjligt ska ske fossilfritt fram till 2030 då detta innebär att vi vid upphandlingar kan ha en dialog med presumtiva leverantörer om fossilfria transporter. Denna formulering har lett till att Katrineholms kommun i flera upphandlingar har kunnat ställa krav på fossilfria transporter då våra leverantörer varit redo för detta krav. Formuleringen skapar även möjlighet att inte ställa krav på fossilfria transporter och entreprenader före år 2030 om leverantörerna inte är redo för detta krav än. Genom vår dialog med leverantörerna så får vi en bra förståelse för hur olika branscher ser på kravet och får en möjlighet att berätta att vi 2030 kommer ställa krav på fossilfria transporter och entreprenader. Vi ser inte hur en omformulering av insatsen till att fossila bränslen ska fasas ut i transporter och entreprenader fram till 2030 skulle kunna leda till ett mer framgångsrikt arbete.

RS8: Hållbara energisystem Det är positivt att försörjningstryggheten i händelse av krig och kris berörs i avsnittet. Samtidigt är det inte tillräckligt tydligt beskrivet hur kommunen ska säkerställa att energitillförseln möter de behov som totalförsvaret har, vilket krävs enligt lagen om kommunal energiplanering.

Kommentar RS8: För att vara korrekt så kräver lag 1977:439 om kommunal energiplanering att kommunen ska ha en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi. Lagen uttrycker inte explicit att kommunen ska säkerställa att energitillförseln möter de behov som totalförsvaret har men däremot lyfter energimyndigheten i sin vägledning för kommunal energiplanering att deras syn på vad lagstiftningen innebär för en kommun inkluderar exempelvis att säkerställa att energitillförseln möter de behov som totalförsvaret har. (Energimyndigheten - [Lagen om kommunal energiplanering](#).)

Vi anser att vi möter lagkravet om att ha en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi genom insatsområdet under hållbara energisystem där vi specificerar att vi i nära samverkan med energiproducenter, distributörer och användare arbetar för att utveckla ett robust och fossilfritt energisystem. Systemet ska vara hållbart och fungera både under normala förhållanden som vid kris eller krig.

Frågan har diskuterats med energimyndigheten som anger att energimyndighetens vägledning för kommunal energiplanering är vägledande för frågor en kommun bör tänka på vid energiplanering men att vägledningen inte ska ses som absoluta krav.

RS9: Det är otydligt om målet för hållbar konsumtion endast refererar till kommunkoncernens konsumtion eller även invånarnas och näringslivets konsumtion i kommunen. Om den geografiska kommunen åsyftas, bör målet omformuleras till exempelvis "I Katrineholms kommun råder en genomtänkt, fossilfri, giftfri och cirkulär konsumtion".

Kommentar RS9: Målet för hållbar konsumtion ändras till "I Katrineholms kommun är konsumtionen genomtänkt, fossilfri, giftfri och cirkulär."

RS10: Insatsområdet som syftar till att minska invånarnas och verksamheternas konsumtionsbaserade utsläpp bör kompletteras med flera typer av insatser förutom informationsinsatser och stödjande insatser för återbruk. Det kan handla om att möjliggöra för fler delningstjänster, påverka konsumtionsmönster genom fysisk planering och genom att stötta civilsamhällesaktörer som främjar hållbar konsumtion, stötta nya hållbarhetslösningar med mera.

Kommentar RS10: Det stämmer att många insatser behöver göras för att minska invånarnas och verksamheternas konsumtionsbaserade utsläpp för att nå målet om ett klimatpositivt Katrineholm 2045. Under perioden 2026-2030 kommer Katrineholms kommun fokusera på att ställa hållbarhetskrav vid upphandlingar, informationsinsatser och stödjande insatser för återbruk. Under efterföljande perioder kommer kommunen lyfta fram andra perspektiv på hållbar konsumtion i sitt klimatarbete.

RS11: Klimatsmart bebyggelse och markanvändning - Insatsområden i kapitlet bör lyfta jordbruksmark på ett tydligare sätt. I kommunens översiktsplan lyfts ställningstaganden kring hänsyn till, och behovet av att värna jordbruksmark, vilket också bör tas med i denna strategi.

Kommentar RS11: Jordbrukssektorn och användningen av jordbruksmark är viktigt ur ett klimatperspektiv ur flera perspektiv.

- A. Djurens matsmältning, hantering av djurgödsel samt användning av konstgödsel.
- B. Klimatförändringen kommer leda till stora påfrestningar på vår livsmedelsproduktion genom förändrade växtförutsättningar samt nya typer av skadedjur.
- C. Om jordbruksmark exploateras är det mycket svårt att återställa marken till odlingsbar mark.
- D. Livsmedelsproduktion i andra länder kommer påverkas av klimatförändringen vilket kommer påverka tillgången till livsmedel även i Sverige.

Klimatstrategin har förtydligat att "Katrineholms kommun ska arbeta för hållbar produktion och konsumtion av livsmedel" under avsnittet Hållbar konsumtion (fråga A).

Klimatstrategin syftar till att minska klimatpåverkande utsläpp vilket är ett steg för att minska påfrestningarna på livsmedelssektorn, fråga B.

Klimatstrategin fångar fråga C genom insatsområdet "Värna ekosystemtjänster vid ianspråktagande av mark. De ekosystemtjänster som inte kan värnas ska kompenseras." under avsnittet Klimatsmart byggnation och markanvändning.

Att livsmedelsproduktionen globalt kommer påverkas av klimatförändringen kommer skapa behov och incitament för utveckling av livsmedelsproduktionen i Sverige och i Katrineholm, fråga D. Katrineholms översiktsplan innehåller ställningstaganden om att jordbruksmark utanför utpekade utvecklingsområden ska sparas.

Klimatstrategin har insatsområden om att värna ekosystemtjänster samt har kompletterats med insatsområden om att främja hållbar produktion och konsumtion av livsmedel samt minskad klimatpåverkan från produktion och konsumtion av livsmedel.

RS12: I kommunens översiktsplan lyfts ambitionen att planera för multifunktionalitet av lokaler. Detta perspektiv kan med fördel implementeras även i klimatstrategin.

Kommentar RS12: Vi har valt att inte lyfta frågan om multifunktionalitet av lokaler i klimatstrategin då frågan är lyft i Katrineholms översiktsplan.

RS13: Klimatanpassning Utöver de lokala klimatförändringarna som kommunen behöver anpassa sig till, är det viktigt att beakta de globala konsekvenserna av klimatförändringarna. Ökade temperaturer leder till exempel till en mer instabil matproduktion globalt sett vilket kommer att påverka utbudet av livsmedel även på lokal nivå i Sörmland. Det är därför angeläget att strategin belyser även globala effekter av klimatförändringarna som kan få lokala konsekvenser och hur kommunen kan hantera dessa inom ramar för sitt klimatanpassningsarbete. Detta kopplar även till avsnittet om klimatsmart markanvändning, där det är särskilt viktigt att säkra jordbruksmark för framtida livsmedelsförsörjning.

Kommentar RS13: Katrineholms översiktsplan innehåller ställningstaganden om att jordbruksmark utanför utpekade utvecklingsområden ska sparas. Vi har valt att inte ha något insatsområde kring jordbruksmark i klimatstrategin då kommunens påverkansmöjligheten, utöver fysisk planering, är låg.

RS14: Det är positivt att årliga uppföljningar av strategin planeras. Samtidigt hade det varit bra att beskriva också hur strategin ska följas upp, exempelvis om det blir endast uppföljning av indikatorer eller om genomförda insatser inom alla insatsområden ska också ingå.

Kommentar RS15: Exakta rutiner för hur uppföljningen av klimatstrategin kommer se ut är inte bestämt än. Troligen kommer såväl indikatorer som genomförda insatser följas upp och om möjligt inkluderas i kommunens hållbarhetsrapport.

RS15: Det saknas indikatorer för hållbar konsumtion och klimatsmart bebyggelse och markanvändning. Det bör motiveras varför de saknas, alternativt bör uppföljningen kompletteras med några relevanta indikatorer, exempelvis avfallsindikatorer, konsumtionsbaserade utsläpp. Det vore även fördelaktigt att inkludera totala koldioxidutsläpp inom kommunen som en indikator. Det skulle även vara fördelaktigt att ha fler uppföljningsindikatorer under områdena för klimatanpassning.

Kommentar RS15: Uppföljningen av klimatstrategin är kompletterad med nyckeltal för hållbar konsumtion samt territoriella utsläpp av växthusgaser i kommunen. Vi saknar i dagsläget lämpliga nyckeltal för klimatsmart bebyggelse och markanvändning.

Avsnittet uppföljning är kompletterad med text om årlig uppföljning med avseende på genomförandet av de olika insatsområdena samt nedanstående nyckeltal.

RS16: Bilaga hållbar energi

Innehållet i Katrineholms klimatstrategi till en betydande del återspeglar det som en energiplan bör innehålla enligt vägledningen, men vissa delar saknas eller kan utvecklas ytterligare. Det gäller bland annat frågor som rör energiberedskap samt hur totalförsvarets energibehov beaktats i planen. Det hade varit en styrka om klimatstrategin/energiplanen utformats utifrån Energimyndighetens mall för en energiplan. Dessutom saknar klimatstrategin konkreta tidsatta åtgärder med tydligt ansvar för genomförande, vilket enligt Energimyndighetens rekommendation bör finnas i en energiplan.

Kommentar RS16: Bilagan har kompletterats med en genomförandeplan. Åtgärderna ska genomföras under klimatstrategins giltighetstid 2026-2030.

Frågor om energiberedskap samt totalförsvarets energibehov är frågor vi behöver arbeta vidare med varför vi i klimatstrategin föreslår en utökad samverkan med energiproducenter, distributörer och användare varav totalförsvaret är en viktig part.

RS17: Förslagsvis bör insatsområdena i klimatstrategins fokusområde "Hållbart energisystem" och "Hållbara resor och transporter" preciseras i bilagan genom en tydlig plan med beskrivning av åtgärder, ansvariga och tidplan för genomförande.

Kommentar RS17: Bilagan är kompletterad med en genomförandeplan. Insatsområden arbetas med under perioden 2026-2030.

RS18: I avsnittet "Inledning" anges att " Denna rapport innehåller underlag till avsnittet Hållbar energi i Klimatstrategin". I avsnittet Strategisk miljöbedömning redovisar man endast insatsområden inom "Hållbara energisystem". Att endast fokusområdet "Hållbara energisystem" utgör kommunens energiplan blir för snävt då även fokusområdet " Hållbara resor och transporter" är viktigt för att säkerställa god energihushållning i kommunen.

Kommentar RS18: Vi har förtydligat att bilagan innehåller underlag till energifrågor i Klimatstrategin samt en analys av hur Klimatstrategin för Katrineholm 2024-2030 uppfyller kraven på en energiplan enligt Lag (1977:439) om kommunal energiplanering.

RS19: Inledning

Mål och lagstiftning

Nationella målet för elproduktionens sammansättning är att den ska vara 100% fossilfri år 2040, ej förnybar som det anges i bilagan. Leveranssäkerhetsmålet bör också återges bland nationella mål. Det är också viktigt att återge det nationella målet om att Sverige ska senast år 2045 inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp.

Den slutliga versionen av denna bilaga bör referera till den reviderade versionen av Södermanlands klimat- och energistrategi.

Det bör också finnas en hänvisning till Sörmlands regionala utvecklingsstrategi som innehåller prioriteringar som kopplar till klimatomställning och hållbara transporter. Bland annat lyfts vikten av lokalisering av bostäder och verksamheter som en del i att skapa ett hållbart transportsystem.

Kommentar RS19: Texten är uppdaterad efter förändrade mål. Text kring Sörmlands klimat och energistrategi är uppdaterad enligt den reviderade klimat- och energistrategin för Sörmland som publiceras november 2025. Text kring den regionala utvecklingsstrategin är adderad.

RS20: Bilagan nämner att Katrineholms klimatstrategi från 2005 är av relevans för energiplanen, samtidigt som den nya klimatstrategin och dess avsnitt Hållbar energi ska vara den nya energiplanen. Detta skapar förvirring och bör justeras.

Kommentar RS20: Gällande klimatstrategi för Katrineholms kommun är från 2005 och har ställningstagande gällande minskning av utsläpp från vägtransporter, minskning av elanvändningen samt ökad andel biobränslen och fjärrvärme för uppvärmning. Vi har förtydligat att denna klimatstrategi ersätter tidigare klimatstrategi samt tidigare energiplan.

RS21: Det är positivt med en hänvisning till översiktsplanen i bilagan. Däremot återger inte bilagan ställningstaganden i översiktsplanen ordagrant, och inte alla insatser som nämns i översiktsplanen i temaområdet "Energiförsörjning" och "Trafik och resande" återspeglas på ett tydligt sätt i klimatstrategin.

Kommentar RS21: Vi har uppdaterat bilagan med text från nuvarande översiktsplan vilken beslutades under remisstiden av klimatstrategin.

RS22: Samverkan och intressenter

Det är positivt med en detaljerad beskrivning av de olika samverkansparter. Det hade varit bra att redovisa huruvida dialog har skett med de olika intressenterna inför framtagandet av energiplanen.

Kommentar RS22: Dialog har skett med olika intressenter under framtagandet av klimatstrategin men vi behöver förbättra dokumentationen av samverkan framöver.

RS23: Nulägesbeskrivning

Avsnittet bör kompletteras med nulägesbeskrivningen för energidistribution, effektsituation i kommunen, energilagring och energiberedskap. Fjärrvärmenätet och fjärrkylan bör nämnas. Elnätsfrågor bör uppmärksammas, och det bör finnas hänvisning till Tekniska verkens- och Vattenfall Eldistributions nätutvecklingsplaner som publicerades i början av 2025.

Kommentar RS23: Avsnittet har kompletterats med ett avsnitt om energidistribution samt hänvisningar till Tekniska verkens- och Vattenfall Eldistributions nätutvecklingsplaner. Fjärrkyla saknas i Katrineholms kommun.

RS24: Framtidsbild

Avsnittet lyfter framtidsbilden främst ur det globala och det nationella perspektivet. Det är viktigt att komplettera avsnittet med det lokala perspektivet med kommunens övergripande vision för det framtida samhället, vilka förflyttningar som behöver göras och föra ett resonemang kring hur energiplanen bidrar till att uppfylla den visionen. Se Energimyndighetens vägledning för kommunal energiplanering, och exempel på frågor som bör besvaras vad gäller framtida utveckling och energianvändning.

Kommentar RS24: Bilagan är kompletterad med ett avsnitt gällande lokal framtidsbild av energianvändningen i kommunen. En mer detaljerad bild av vilka förflyttningar som behöver göras bör arbetas fram under genomförandet av energiplanen.

RS25: Hur föreslagen klimatstrategi för Katrineholms kommun 2026–2030 uppfyller lagen om kommunal energiplanering

Avsnittet bör ses över då det inte redovisar på vilket sätt strategin uppfyller lagen om kommunal energiplanering. Avsnittets text verkar vara hämtat nästan ordagrant från Energimyndighetens vägledning om kommunal energiplanering. Själva analysen saknas.

Kommentar RS25: Rapporten är kompletterad med analys över hur klimatstrategin uppfyller lagen om kommunal energiplanering.

RS26: Strategisk miljöbedömning av Klimatstrategi för Katrineholms kommun 2026–2030

Regionen instämmer med att klimatstrategin har främst en strategisk, målsättande roll med insatsområden av övergripande karaktär. Samtidigt finns det insatsområden i strategin som kan även bidra med viss negativ miljöpåverkan, exempelvis solcellstillverkning, även om det inte är den lokala miljön som påverkas negativt, eller utbyggnad av elnätet. Detta bör redovisas för transparensens skull.

Kommentar RS26: Den strategiska miljöbedömningen är kompletterad med negativa effekter från solcellstillverkning och förändringar av transportsystemet.

Tekniska Verken Linköping AB

Tekniska verken välkomnar att Katrineholms kommun tar fram en tydlig klimatstrategi som pekar ut en riktning för kommunens klimatarbete. Tekniska Verkens kraftvärmeverk i Katrineholm levererar el samt fjärrvärme i centrala Katrineholm genom förbränning av utsorterade industrifraktioner, främst trä, samt bioolja. I Katrineholm ansvar Tekniska verken även för ledningsnätet för el och fjärrvärme. Vilket är relevant för kommunens klimatstrategi.

TV1: Önskar förtydligande om att avsnittet "Hållbara energisystem" avser produktion av el och värme. Energi i form av bränsle till transporter till exempel tas upp i andra avsnitt.

Kommentar TV1: Vi förtydligar att avsnittet "Hållbara energisystem" handlar om alla former av energi, såväl el, värme som energi för transporter. Avsnittet hållbara resor och transporter fokuserar inte på produktion och distribution av fordonsbränsle utan har fokus på resande.

TV2: Önskar förtydliga att majoriteten av den el som används i kommunen produceras utanför kommunen men mycket av värmen innanför kommungränsen. På samma sätt kan biogasproduktionen som sker i kommunen också ligga under fokusområdet "hållbara energisystem" såväl behöver detta förtydligas i strategin.

Kommentar TV2: Vi har förtydligat att biogas produceras i kommunen.

TV3: Uppföljningen av fokusområdet "hållbara energisystem" ska ske genom kWh/kvm – här bör kommunen fundera kring den nackdel detta ger fjärrvärmens i kommunen. Med detta nyckeltal likställs 1 kWh el med 1 kWh fjärrvärme. Dessa energislag borde värderas antingen olika eller utifrån använd värme (byggnadens energibehov) snarare än köpt energi.

Kommentar TV3: Vi har beslutat att mäta energianvändning i våra lokaler enligt Atemp baserat på vad vi tror kommer gälla i kommande lagkrav. Detta innebär en fördelaktig viktning för fjärrvärmeanvändning då primärenergi innebär att förbrukningen multipliceras med en faktor 0,7 för fjärrvärme och 1,6 för el.

Vingåkers kommun

VK1: Vingåkers kommun har inga synpunkter kring "Klimatstrategi för Katrineholms kommun 2026-2030". Det blev ett bra sammansatt dokument, lycka till med fortsatt arbete.

Kommentar VK1: Tack!

Västra Sörmlands Räddningstjänst

Västra Sörmlands Räddningstjänst (VSR) styrker framtagna förslag på klimatstrategi för Katrineholms kommun 2026-2030.

Bemötande av synpunkter från Intern remiss av förslag till klimatstrategi 2026- 2030

Samhällsbyggnadsförvaltningen 2025-04-23

Innehåll

Inledning	3
Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämndens samt Bildningsnämndens yttrande	4
Bildnings och arbetsmarknadsförvaltningens yttrande	4
Socialnämndens yttrande	6
Social- och omsorgsförvaltningens bedömning	6
Bygg- och miljönämndens yttrande	7
Bygg- och miljönämndens beslut	7
Samhällsbyggnadsförvaltningens förslag till yttrande.....	7
Överförmyndarnämndens yttrande	9
Överförmyndarenhetens yttrande	9
Vård- och omsorgsnämndens yttrande	10
Social- och omsorgsförvaltningens yttrande	10
Kulturnämndens yttrande	11
Kulturförvaltningens yttrande	11
Bemötande av kulturnämndens yttrande	11
Yttrande från service och tekniknämnden	12
Service och teknikförvaltningens yttrande.....	12
Förvaltningens bedömning	12
Hållbara resor och transporter	13
Klimatsmart bebyggelse och markanvändning	14
Klimatanpassningsarbetet.....	14
Ökad temperatur	14
Övergripande kommentarer	15

Inledning

Samtliga nämnder i Katrineholms kommun fick under november 2024 – februari 2025 förslaget till ny klimatstrategi på remiss. Därefter har inkomna synpunkter på klimatstrategin arbetats in i det nya förslaget till klimatstrategi eller bemötts i detta dokument.

Detta dokument samlar inkomna synpunkter samt beskriver hur synpunkter har arbetats in i det nya förslaget till klimatstrategi eller motiverar varför synpunkter inte arbetats in i förslag till ny Klimatstrategi.

Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämndens samt Bildningsnämndens yttrande

Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden ställer sig bakom bildnings- och arbetsmarknadsförvaltningens yttrande och lämnar över det som sitt eget till kommunstyrelsen.

Bildningsnämnden ställer sig bakom bildnings- och arbetsmarknadsförvaltningens yttrande och lämnar över det som sitt eget till kommunstyrelsen.

Bildnings och arbetsmarknadsförvaltningens yttrande

Bildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen välkomnar en strategi som ger mål och riktning för hur Katrineholms kommun ska ta sig an de olika klimatrelaterade utmaningar kommunen står inför.

VAN 1: Strategin innehåller relativt generella och i vissa fall ambitiösa målsättningar inom ett stort antal områden. Samtidigt som en strategi behöver vara övergripande i sin utformning finns det en risk för att de ibland generella målsättningarna kommer tolkas mycket olika mellan de många aktörer som behöver involveras i implementeringsarbetet. De många målsättningarna kommer också kräva att en stor mängd konkreta handlingsplaner för de olika områdena tas fram. För samtliga områden är det ej tydliggjort vilka eller vilken aktör som ansvarar för detta. Detsamma gäller insatsområdena som lyfter fram olika former av samverkansinsatser. För att säkerställa gemensamma tolkningar och väl samordnade processer vore det önskvärt att det tydliggörs hur arbetet inom de olika områdena ska organiseras.

Bemötande VAN 1: Det stämmer att klimatstrategin innehåller många målområden vilket är ofrånkomligt då stora delar av vårt samhälle bidrar till ett förändrat klimat och påverkas av klimatförändringen. Vi har förtydligat att man under respektive målområde ska ta fram handlingsplaner för hur målet ska nås. Förslagsvis skapas en kommunövergripande klimatgrupp med representanter från kommunens förvaltningar och bolag som får i uppgift att utarbeta handlingsplaner för de olika målområdena.

VAN 2: Ett par av målsättningarna och insatsområdena kan ha en mycket stor inverkan på kommunens kostnader. Detta gäller bland annat nybyggnationer och ombyggnationer. Ur bildnings- och arbetsmarknadsförvaltningens perspektiv är det framförallt ombyggnationer som är aktuellt de kommande åren. I ett led för att effektivisera utnyttjandet av olika lokaler planeras en del verksamhetsflyttar och därmed ombyggnationer. Eftersom det av strategin inte framgår vad som kan anses vara en större ombyggnation är det osäkert i vilken utsträckning dessa planerade förändringar kommer påverkas av strategin. Strategin uttrycker en målsättning att fastigheterna då ska uppfylla kraven för SGBC Miljöbyggnad med lägst nivå silver. Silver motsvarar högre prestanda och ambitionsnivå än brons, som i sin tur motsvarar gällande myndighetsregler och byggpraxis. Vad detta kommer innebära för bildnings- och arbetsmarknadsförvaltningens kostnader för lokalinvesteringar är svårt att förutse.

Bemötande VAN 2: KFAB har sedan flera år arbetat med miljöbyggnad silver vid om och nybyggnation – vilket även är beslutat i KFABs miljöpolicy.

Huruvida man kan miljöcertifiera en om- eller nybyggnation enligt miljöbyggnad silver beror av vilka förutsättningar som finns i det specifika fallet. Vi har medvetet varit vaga i beskrivningen av insatsområdet för att man inför ett beslut om om- eller nybyggnation ska kunna väga alla relevanta fakta i respektive fall. Att bygga enligt miljöbyggnad silver, istället för brons, innebär initialt en högre

kostnad. I ett längre perspektiv innebär dock en miljöcertifiering silver både lägre energikostnader, bättre inomhusmiljö vad gäller ljud, luftkvalitet, temperatur och ljus samt bättre klimatanpassade byggnader då miljöbyggnad silver ställer krav på såväl solskydd och ventilation.

VAN 3: Även insatsområdet att installera solceller på kommunens byggnader när så är möjligt bör definieras närmare. Det är i princip alltid möjligt att installera solceller men det är inte alltid motiverat ur ett kostnadseffektivitetsperspektiv.

Bemötande VAN3: Vi har redan idag krav på oss att installera solceller enligt kommunplanen och när EU-direktivet EU Solar Standards implementeras i Svensk lagstiftning kommer kraven på att installera solceller på våra fastigheter öka. Det är dock inte helt enkelt att installera solceller på alla våra fastigheter då vissa tak inte är lämpliga att placera solceller på ur ett byggnadstekniskt perspektiv medan andra tak inte är lämpliga för solceller ur ett riskperspektiv (du får inte beträda ta med solceller). Det finns även utmaningar kopplat till att sälja egenproducerad el som inte nyttjas i den fastighet som den genereras på.

Dessa utmaningar gör att vi valt formuleringen att "installera solceller på kommunkoncernens fastigheter när så är möjligt".

VON 4: Inom området klimatanpassningar lyfts totalt sju identifierade utmaningar som bedöms vara viktiga för Katrineholms kommun att prioritera. Samtidigt innehåller strategin endast mål och insatsområden för två av dessa utmaningar, ökad temperatur och förändrade nederbördsmonster. Att sju områden först anges som viktiga att prioritera och sedan att fem av dem ej adresseras i strategin, bör genereras i en förklaring.

Bemötande VON 4: Här har vi förtydligat att alla prioriterade utmaningar kopplat till klimatförändringen är relaterat till ökande temperaturer och förändrade nederbördsmonster.

Socialnämndens yttrande

Socialnämnden ställer sig bakom social- och omsorgsförvaltningens bedömning och översänder den som sin egen till kommunledningsförvaltningen.

Social- och omsorgsförvaltningens bedömning

Föreslagna åtgärder följer målsättningar på olika nivåer. Klimatsmart bebyggelse och god tillgång till svala platser och grönska är viktiga för att skydda barn och äldre mot ökade temperaturer.

Förvaltningen välkomnar hjälp med informationsinsatser som syftar till att minska klimatpåverkan i våra verksamheter, då egna resurser saknas för sådant arbete.

Bemötande av socialnämndens yttrande

Vi uppskattar socialnämndens synpunkter och hjälper gärna till med informationsinsatser som syftar till att minska klimatpåverkan i era verksamheter.

Bygg- och miljönämndens yttrande

Bygg- och miljönämndens beslut

Bygg- och miljönämnden beslutar att anta förvaltningens förslag till yttrande som sitt eget och överlämna det till kommunstyrelsen.

Samhällsbyggnadsförvaltningens förslag till yttrande

En tydlig, strukturerad och konkret strategi. Långsiktiga mål och konkreta insatsområden för den kommande 5-årsperioden är väl beskrivna.

BMN1: För att göra strategin ännu tydligare föreslås att texten om utsläppen av växthusgaser (sid 7) kompletteras beträffande fördelning mellan olika sektorer inklusive konsumtion och en analys var kommunens rådighet primärt finns.

Bemötande BMN1: Klimatstrategin har kompletterats med en beskrivning av fördelning av klimatpåverkan mellan olika sektorer. Beskrivningen av kommunens rådighet har kompletterats med följande "Kommunen har direkt eller indirekt rådighet att påverka samtliga utsläppsområden men de område som kommunen har minst rådighet över och som bedöms vara svårast att minska klimatpåverkan från är livsmedelsproduktionen samt privatkonsumtionen." Under de olika målområdena i klimatstrategin finns ytterligare förklaringar kring hur kommunen kan påverka, direkt och indirekt, klimatpåverkan från de olika sektorerna.

BMN2: Under avsnittet Hållbara energisystem (sid 9) så anges som ett insatsområde att solceller ska installeras på kommunkoncernens fastigheter när så är möjligt. I vissa fall, när fjärrvärmeanslutning saknas och det finns ett stort behov av varmvatten även sommartid, skulle även installation av solvärmeanläggningar kunna vara aktuellt.

Bemötande BMN2: Vi har valt att inte peka ut olika tekniker för energiproduktion utöver solkraft och tänker att samtliga produktionsformer av förnybar energi ryms inom insatsområdet att "samverka med intressenter inom energiområdet för att möjliggöra små- och storskaliga energilösningar som bidrar till en ökad produktion av lokal förnybar energi." Att solkraft är specifikt nämnt med ett eget insatsområde beror av att det finns ett mål om solkraft/solceller i kommunplanen för 2023 till 2026 samt på grund av kommande lagkrav enligt EU-direktivet EU Solar Standards vilken kommer implementeras i svensk lagstiftning under det närmaste året.

BMN3: Insatsområdena för klimatsmart bebyggelse (sid 11) bör kompletteras med "att Katrineholms kommun via dialog i samband med markanvisning och exploatering ska uppmuntra till klimatsmart byggande, bebyggelse och markanvändning".

Bemötande BMN3: Klimatstrategin är ändrad enligt förslag.

BMN4: Beträffande insatsområden för klimatsmart markanvändning föreslås det kompletteras med "att kommunens skogar ska skötas så att nettoupptaget av växthusgaser ökar och den biologiska mångfalden gynnas".

Bemötande BMN4: Klimatstrategin ändrad enligt förslag.

BMN5: Höga temperaturer sommartid blir allt vanligare och kan vara särskilt problematiska för små barn och äldre människor. Träd bidrar med många ekosystemtjänster, bland annat genom att skänka skugga och ett mer gynnsamt lokalklimat, men är också betydelsefulla för dagvattenregleringen och biologisk mångfald. För att nå mål om 30 % krontäckning i tätorterna är

det viktigt att stora och gamla träd bevaras i största möjliga utsträckning. För att förstärka betydelsen av träden i vår bebyggda miljö föreslås att insatsområdet formuleras om: Katrineholms kommun ska eftersträva *och aktivt arbeta för* 30 % krontäckning i kommunens tätorter.

Bemötande BMN5: Klimatstrategin ändrad enligt förslag.

Överförmyndarnämndens yttrande

Överförmyndarnämnden ställer sig bakom överförmyndarenhetens yttrande och lämnar över det som sitt eget till kommunstyrelsen.

Överförmyndarenhetens yttrande

Överförmyndarnämnden i Katrineholms kommun har tagit del av förslaget till klimatstrategi och ställer sig bakom dess mål och ambitioner. Förslaget bedöms vara ett viktigt steg i arbetet med att minska klimatpåverkan och anpassa samhället till klimatförändringens konsekvenser.

Överförmyndarnämndens verksamhet har en begränsad direkt påverkan på klimatfrågor men kan inom sitt ansvarsområde bidra genom en hållbar och effektiv användning av resurser.

Bemötande av överförmyndarnämndens yttrande

Vi tackar för överförmyndarnämndens synpunkter och är glada för att överförmyndarnämnden ställer sig bakom dess mål och ambitioner.

Vård- och omsorgsnämndens yttrande

Vård- och omsorgsnämnden ställer sig bakom social- och omsorgsförvaltningens bedömning och översänder den som sin egen till kommunledningsförvaltningen.

Social- och omsorgsförvaltningens yttrande

Föreslagna åtgärder följer målsättningar på olika nivåer. Klimatsmart bebyggelse och god tillgång till svala platser och grönska är viktiga för att skydda barn och äldre mot ökade temperaturer.

Förvaltningen välkomnar hjälp med informationsinsatser som syftar till att minska klimatpåverkan i våra verksamheter.

Bemötande av vård- och omsorgsnämndens yttrande

Vi uppskattar vård- och omsorgsnämndens synpunkter och hjälper gärna till med informationsinsatser som syftar till att minska klimatpåverkan i era verksamheter.

Kulturnämndens yttrande

Kulturnämnden antar förvaltningens yttrande som sitt eget och överlämnar det till kommunledningsförvaltningen.

Kulturförvaltningens yttrande

Kulturförvaltningen ställer sig positiv till förslaget om klimatstrategi för Katrineholms kommun 2025–2030 och uppfattar de fyra fokusområdena som viktiga och relevanta.

Den föreslagna klimatstrategin bekräftar verksamheternas redan pågående klimatarbete och inspirerar och uppmanar till att ta ytterligare steg i detta. Konsumtionstakten inom kulturförvaltningens kärnverksamheter är låg då biblioteksverksamheten bygger på cirkulär ekonomi genom informationsåtervinning och verksamheterna arbetar genomgående med återbruk både i daglig drift och vid renoveringar. Verksamheten bidrar till lägre konsumtion hos medborgarna i och med boklån.

Kulturförvaltningen ser positivt på formuleringen om att Katrineholms kommun ska verka för minskad klimatpåverkan från invånare och verksameters konsumtion genom informationsinsatser då kulturens programverksamhet handlar om att arbeta folkbildande och upplysande. I detta arbete är hållbarhetsfrågor alltid aktuella och ofta lyfts frågor om klimatomställningen genom föreläsningar och i litteraturen, konsten, teatern, musiken och dansen.

Bemötande av kulturnämndens yttrande

Vi uppskattar nämndens synpunkter och att kulturförvaltningens har en stor förståelse för hur viktigt verksamhetens arbete är för klimatomställningen.

Yttrande från service och tekniknämnden

Service- och tekniknämnden ställer sig bakom Service och Teknikförvaltningens yttrande och överlämnar det som sitt eget till kommunledningsförvaltningen.

Service och teknikförvaltningens yttrande

Service- och teknikförvaltningen har tagit del av förslaget och lämnar ett antal synpunkter och medskick till det fortsatta arbetet med strategin. Dessa handlar bl.a. om att strategin behöver:

- 1) klargöra strategins roll i det långsiktiga klimatarbetet mot målet 2050,
- 2) säkerställa att omställningen till 2030 beaktar aktörers olika förutsättningar,
- 3) klargöra krav på hållbara energisystem,
- 4) betona vikten av metoder som inte påverkar koldioxid-upptaget negativt,
- 4) komplettera klimatanpassningsarbetet med konkreta mål och riktade åtgärder likt övriga områden,
- 5) redogöra för mål om bevarandet och utvecklingen av naturliga kyllandskap, som ett sätt att reglera temperaturer i tätorter,
- 6) ta höjd för de ekonomiska- och verksamhetsmässiga effekter som klimatsmart upphandling kan generera och
- 7) hänvisa i löptext till centralt beslutade dokument som är styrande för Katrineholms klimatarbete

Förvaltningens bedömning

STN 1: Förslag till reviderad klimatstrategi gör gällande att EU ska bli världens första klimatneutrala kontinent till år 2050 och att Sveriges mål är att inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären senast år 2045. Katrineholms kommuns mål är därför att till år 2045 vara en klimatpositiv kommun. Trots detta sträcker sig strategin endast fram till 2030. Strategin skulle därför behöva förtydliga hur den förhåller sig till målet 2045 och 2050 och hur planen ser ut för åren däremellan. Ett sätt att klargöra är att i inledningen skissera fram ett antal delmål, i form av etapper, för hela tidsperioden 2025–2045, förslagsvis:

- Etapp 1) 2030 för klimatneutralitet inom kommunkoncernen,
- Etapp 2) 2040 för klimatpositiv kommunkoncern,
- Etapp 3) 2045 för klimatneutralitet i hela kommunen, och
- Etapp 4) 2050 för att kommunen som geografiskt område ska vara klimatpositiv.

Förslaget till strategi med tidshorizonten 2025–2030 skulle på detta vis tydligare framstå som ett av delmålen, en etapp av flera, som kommer att leda kommunen fram till målen längre fram. En liknande struktur kan bidra till att konkretisera prestationsmål och säkerställa att klimatstrategin är realistisk och genomförbar på kortare sikt.

Bemötande STN1: Vi har förtydligat att Klimatstrategin 2025-2030 innehåller ett övergripande mål samt långsiktiga mål för hur Katrineholms ska bli en klimatpositiv kommun år 2045 samt

insatsområden för perioden 2025-2030. Klimatstrategi 2025-2030 kommer därefter ersättas med klimatstrategi för kommande perioder med insatsområden period för period.

Vi förtydligar även att samtliga nämnder, bolag och förvaltningar ansvarar gemensamt för att målen i klimatstrategin nås.

Då Katrineholms kommun saknar koldioxidbudget saknas kontinuerlig uppföljning av klimatpåverkan i kommunen utan vår uppföljning baseras på den Nationella emissionsdatabasen. Vi anser det därför inte lämpligt att i nuläget besluta om flera mätbara mål som kommer vara svåra att följa upp.

STN2: Det är viktigt att säkerställa att klimatstrategin, som är avsedd att utgöra kommunens energiplan, är tillräckligt omfattande och målstyrd för att ersätta en fullständig energiplan. Strategin ska kunna säkerställa en robust och långsiktig energiförsörjning med en tydlig strategi för energidistribution, krisberedskap och energieffektivisering.

Bemötande STN2: Vår bedömning är att föreslagen klimatstrategi uppfyller kraven på en fullständig energiplan. Kommunen saknar direkt rådgivning över merparten av energiproduktion, energidistribution och energianvändning i kommunen varför vår viktigaste roll för robusta energisystem är att samverka med andra parter.

Vi har lagt till en punkt om att " Katrineholms kommun ska arbeta för ett robust och fossilfritt energisystem som även fungerar i händelse av kris eller krig" för att möta behoven av krisberedskap.

STN3: Det är viktigt att uppföljning av klimatstrategins mål och åtgärder integreras i den ordinarie uppföljningen av kommunplanen och budgetprocesserna. Det är också viktigt att klargöra ansvaret för uppföljningen och om detta ligger på respektive nämnd, för att säkerställa en tydlig ansvarsfördelning och kontinuerlig uppföljning av genomförandet.

Bemötande STN3: Vi instämmer med STN att ansvar och uppföljning av föreslagna mål i klimatstrategin är viktiga. Vi har förtydligat att samtliga nämnder och förvaltningar ansvarar gemensamt för att målen i klimatstrategin nås.

Hållbara resor och transporter

STN4: När det gäller hållbara resor och transporter behöver hänsyn tas till att Katrineholm, som en mindre kommun med flera tätorter och begränsad kollektivtrafik, kommer att ha invånare som även i framtiden är beroende av bil. I dessa fall bör målet vara att säkerställa att dessa fordon drivs fossilfritt. Samtidigt är det viktigt att arbeta för att minska antalet bilar i tätorter för att frigöra ytor för exempelvis dagvattenhantering och grönområden. En särskild utmaning är att förändra beteenden hos dem som skulle kunna välja att cykla eller gå, men som av vana använder bilen.

En viktig aspekt att beakta är om omställningen till 2030 är praktiskt genomförbar för alla aktörer. Små lokala entreprenörer kan behöva längre tid för anpassning, och strategin bör ta hänsyn till att förändringstakten varierar. Den korta omställningstiden kan utgöra en utmaning, och det kan i vissa fall vara mer miljövänligt att göra undantag, exempelvis för att undvika att fullt fungerande maskiner som väghyvlar skrotas i onödan.

Bemötande STN4: Vi instämmer med STN om att omställningen till fossilfria resor och transporter tar tid. Katrineholms kommun har i många år ställt krav på fossilfria transporter vid upphandlingar – vilket även små lokala entreprenörer anpassat sig till. Katrineholms kommun behöver dock ställa samma krav på fossilfria resor och transporter på sina egna verksamheter som vi länge ställt på andra vid våra upphandlingar.

Om vi behöver göra undantag i enskilda fall behöver detta göras genom medvetna motiverade beslut samtidigt som verksamheten även utreder hur man ska kunna fasa ut sin användning av fossila bränslen. Vi föreslår därför att insatsområden om fossilfria transporter finns kvar.

Klimatsmart bebyggelse och markanvändning

STN5: Katrineholms kommun ska främja cirkulära flöden vid om- och nybyggnation. En fråga som behöver förtydligas i strategin är om detta även ska inkludera kommunens bolag såsom KFAB, KIAB och SVAAB. Om det är avsikten, bör det klargöras vilka bolag som omfattas och hur detta ska implementeras.

Bemötande STN5: Bra synpunkt. Frågan lyfts med beslutande organ.

STN6: En viktig del i klimatarbetet är den roll grönområden spelar som kolsänkor. I dagsläget verkar det som att mer träd och natur tas ner vid exploatering än vad som nyplanteras. Detta kan påverka koldioxidupptaget negativt. Det är därför viktigt att utveckla metoder för att beräkna värdet av natur vid exploatering, samt att kvantifiera hur mycket bundet kol som frigörs när träd faller. Dessutom behöver kommunen tydliga strategier för att öka krontäckningen i syfte att stärka ekosystemtjänster och bidra till uppfyllandet av målet om att öka upptaget av koldioxid genom kompletterande åtgärder.

Bemötande STN6: Vi instämmer med STNs synpunkter. Klimatstrategin har fokuserat på att vi ska få en gemensam målbild av vart vi ska. Hur vi tar oss till målen behöver kommunkoncernen arbeta tillsammans med under programperioden.

STN7: Det vore även relevant att identifiera och tydliggöra andra insatsområden som kan kopplas till att öka upptaget av koldioxid och på så vis bidra till kommunens långsiktiga klimatmål.

Bemötande STN7: Ett insatsområde om att främja åtgärder som bidrar till upptag av koldioxid i skog och mark är tillagt inom fokusområde klimatsmart bebyggelse och markanvändning.

Klimatanpassningsarbetet

STN8: Till skillnad mot de andra fokusområdena i klimatstrategin saknas det i detta avsnitt tydligt beskrivande mål samt insatsområden. För att strategin ska vara heltäckande behöver klimatanpassningsarbetet ha konkreta mål och riktade åtgärder, snarare än enbart en beskrivning av utmaningar och prioriteringar. Det är viktigt att tydliggöra vilka krav som ska ställas och vilka åtgärder som förväntas genomföras för att möta de identifierade utmaningarna.

Bemötande STN8: Tydliga insatsområden för klimatanpassningsarbetet finns i underliggande avsnitt ökad temperaturer och förändrade nederbörds mängder. Vi har förtydligat att avsnittet Klimatanpassning, precis som avsnittet minskad klimatpåverkan, är övergripande områden.

Ökad temperatur

STN9: Det är positivt att strategin fokuserar på åtgärder inne i tätorten där risken för höga temperaturer är som störst. Samtidigt är de större grönområdena och naturområdena, inklusive sjöar som omger tätorten, avgörande för att reglera temperaturer och förbättra lokalklimatet. För att säkerställa en långsiktig hållbarhet i klimatanpassningsarbetet kan det vara relevant att sätta ett mål för bevarandet och utvecklingen av dessa naturliga kyllandskap. Detta kan inkludera insatser för att skydda befintliga grönområden, nyplantera träd och säkerställa att vattenytor bibehålls och integreras i stadsplaneringen. Ett konkret mål skulle kunna bidra till att förstärka effekten av klimatanpassningsåtgärderna och säkerställa att stadens naturliga resurser utnyttjas optimalt för att mildra temperaturhöjningar.

Bemötande STN9: Vi förtydligade insatsområden under Ökad temperatur att vi ska "Skapa och bevara områden med svalka dit människor kan ta sig vid värmeböljor." Vi har även lagt till ett insatsområde om att ta fram en handlingsplan för hur kommunen ska skapa bättre förutsättningar för att hantera ökande temperaturer."

Att skydda befintliga grönområden, nyplantera träd och säkerställa att vattenytor bibehålls är viktiga frågor för att skapa en klimatanpassad kommun. Vi känner inte att vi i dagsläget har samsyn kring hur vi ska skydda befintliga grönytor och vattenytor i kommunen utan behöver arbeta mer med dessa frågor kommande år.

Övergripande kommentarer

STN10: Strategin är både genomtänkt och omfattande, men bör kopplas till en tydligare kostnadsanalys, särskilt med tanke på strategins snäva tidsplan och ambitionsnivå. För att stärka strategins förankring och helhetsperspektiv vore det även värdefullt att referera till andra relevanta inriktningsdokument, såsom det måltidspolitiska programmet, för att säkerställa en samordnad och effektiv insats. Strategin skulle även tjäna på, där det är relevant, att hänvisa i löptext till centralt beslutade dokument som är styrande för Katrineholms klimatarbete. Det kan handla om lagar, regler eller beslut fattade på nationell, EU- eller internationell nivå. Strategin skulle på detta vis ges en större tyngd och legitimitet. Hänvisningarna underlättar även för de som vill förkovra sig på egen hand och kan bidra till att bredda kunskapen och underlätta framtagande av handlingsplaner och dylikt.

Belysningen av utmaningar i ekonomisk hållbarhet och kommunens uppdrag i krisberedskap är central. Höga initiala investeringskostnader för omställning till fossilfria transporter och energieffektivisering av kommunens fastigheter kräver betydande resurser på kort sikt. Vidare kan krav på hållbara och cirkulära byggmaterial innebära ökade kostnader vid nybyggnation och renoveringar.

Det finns även en risk för högre driftskostnader på kort sikt. Fossilfria drivmedel och elektrifiering av fordonsflottan kan initialt vara dyrare, samtidigt som energiomställningen kräver investeringar i infrastruktur. Klimatsmart upphandling, exempelvis krav på giftfria och fossilfria produkter, kan minska tillgången på vissa material och leda till högre inköpskostnader.

Slutligen är det avgörande att säkerställa robusthet i energi- och transportsystem för att upprätthålla kommunens krisberedskap. Övergången till eldrivna fordon kräver en pålitlig laddinfrastruktur och reservkraft för att trygga viktiga samhällsfunktioner vid elavbrott. Förnybara energilösningar måste kompletteras med redundans och backup-system för att minimera sårbarheten vid extrema väderhändelser och energikriser.

Bemötande STN10: Syftet med klimatstrategin är att skapa en gemensam målbild för klimatarbetet i kommunen till 2045 samt lyfta fram ett antal insatsområden som vi behöver arbeta tillsammans med under kommande år. Vår tanke är att det är först när vi har en gemensam målbild och vet vart vi ska som vi effektivt kan samarbeta för att ta oss mot det gemensamma målet. Vi har därför inte gjort en detaljerad kostnadsanalys – men frågan har diskuterats.

Kostnaderna för klimatarbetet kan beräknas på olika sätt. Vi kan beräkna investeringskostnader – där det precis som STN skriver – initialt medför högre kostnader att köpa in exvis eldrivna fordon och bygga ut laddinfrastrukturen. Vi kan dock även jämföra kostnader ur ett livscykelperspektiv där det har visat sig vara billigare att gå över till elfordon i kommunen för de verksamheter som har en hög nyttjandegrad av fordonen. Läger vi även till att det finns lagkrav på att bygga ut laddinfrastrukturen samt att personal slipper lägga tid på att åka och tanka bilar så blir kalkylen ännu mer positiv. För fordon som inte används så mycket kommer dock den högre investeringskostnaden påverka kostnadskalkylen negativt för elfordon.

Genom att sätta våra frågor i ett längre tidsperspektiv kan vi även ta hänsyn till hur våra investeringar står sig i det långa loppet. Från år 2035 ska alla fordon som säljs i EU vara utsläppsfria. Och redan idag ska 38,5% av de personbilar vi som kommun köper, leasar eller hyr vara sk rena fordon vilket i princip innebär elfordon. Allt tyder på att de personbilar som finns att köpa 2035 kommer vara elbilar. Vi behöver därför inte fråga oss om vi ska övergå till fler elfordon utan om när vi ska övergå till elfordon.

På samma sätt så kommer nya lagkrav gällande att energieffektivisera byggnader och placerasolceller på våra tak. Ska kostnader för att anpassa kommunens verksamheter till kommande lagkrav belasta klimatstrategin eller ska vi i stället inkludera besparingar genom att på ett smart sätt anpassa kommunens kostnader till kommande lagkrav i kostnadsanalysen?

Klimatanpassning av samhället kostar då det innebär att vi behöver bygga om vår infrastruktur och våra samhällen. Alternativet, att inte klimatanpassa våra samhällen, kostar dock mycket mer i form av förstörd infrastruktur, byggnader och påverkan på människors hälsa. Att klimatanpassa redan vid byggnation är oftast mycket mer kostnadseffektivt än att bygga om senare.

Vi ser även att det, om man föregår lagkrav, finns mycket investeringsmedel att söka för att finansiera minskad klimatpåverkan och klimatanpassning av samhället.

Vad gäller att säkerställa robusthet i energi- och transportsystem för att upprätthålla kommunens krisberedskap så gäller detta för alla typer av frågor. Likväl som att vi behöver robusta energi- och transportsystem i händelse av kris behöver vi skapa ett robust och klimatsmart samhälle som undviker att hamna i kris genom att vara väl anpassat för klimatförändringens konsekvenser.

Klimatstrategi för Katrineholms kommun 2026–2030

Dokumentinformation

Beslutshistorik

Antagen av kommunfullmäktige

Senast ändrad av kommunfullmäktige

Klimatstrategi KF 2023:124, §141

Energiplan KF 1994:93, §91

Giltighet

Gäller från och med 2026-01-01

Gäller till och med 2030-12-31

Förvaltarskap¹

Inom kommunstyrelsens ansvarsområde

Kategori

Inriktningsdokument

Uppföljning

Klimatstrategin revideras en gång per mandatperiod

Ansvarig för uppföljningen är Samhällsbyggnadsförvaltningen

¹ Förvaltarskapet innebär ansvar för att:

- dokumentet efterlevs
- är tillgängligt
- följa eventuellt ändrade förutsättningar för dokumentet
- dokumentet följs upp och revideras
- dokumentet är aktuellt och uppdaterat

Innehåll

Innehåll	3
Inledning	4
Framtagande och giltighet.....	4
Sammanfattning	5
Klimatmål.....	5
Ambition	5
Genomförande.....	5
Fokusområden	5
Minskad klimatpåverkan	6
Hållbara resor och transporter	8
Klimatmål 2045 – I Katrineholm är resor och transporter fossilfria.....	8
Insatsområden 2026–2030	8
Hållbara energisystem	9
Klimatmål 2045 – I Katrineholms kommun har vi en hög andel förnybar energiproduktion samt en effektiv energianvändning	9
Insatsområden 2026–2030	9
Hållbar konsumtion.....	10
Klimatmål 2045 – I Katrineholm är konsumtionen genomtänkt, fossilfri, giftfri och cirkulär	10
Klimatsmart bebyggelse och markanvändning	11
Klimatmål 2045 – Katrineholm har en klimatsmart bebyggelse och markanvändning.....	11
Insatsområden 2026–2030.....	11
Klimatanpassning	12
Ökande temperaturer	13
Klimatmål 2045 – Katrineholms kommun står väl rustat för att hantera ökande temperaturer.....	13
Insatsområden 2026–2030.....	13
Förändrade nederbördsmonster	14
Klimatmål 2045 – Katrineholms kommun står väl rustat för att hantera förändrade nederbördsmonster	14
Insatsområden 2026–2030.....	14
Uppföljning	15

Inledning

Mängden koldioxid i atmosfären ökar på grund av mänsklig aktivitet och är nu högre än vad den varit på flera miljoner år. Detta leder till klimatförändringar i form av en ökad medeltemperatur, förändrade nederbördsmonster och ökad risk för väderrelaterade naturkatastrofer.

Om utsläppen av koldioxid fortsätter att öka som i dag kommer medeltemperaturen i Sverige vara cirka 5 grader varmare i slutet av seklet. I Katrineholm kommer antalet dagar med en medeltemperatur över 20 grader öka till över 50 dagar om året. Detta kommer bland annat påverka människors hälsa, ekosystem, jordbruk, infrastruktur och verksamheter.

Internationella och nationella mål och överenskommelser för att bekämpa klimatförändringen innefattar att begränsa den globala uppvärmningen till långt under 2 °C och sträva efter att begränsa den till 1,5 °C, genom att minska utsläppen av växthusgaser (FN, Parisavtalet). EU har beslutat att de ska bli världens första klimatneutrala kontinent till år 2050 medan Sverige har som mål att inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären senast år 2045, för att därefter uppnå negativa utsläpp.

Katrineholms kommun klargör i denna klimatstrategi:

- Att Katrineholm ska bli en klimatpositiv kommun till år 2045.
- Hur Katrineholms kommun under perioden 2026-2030:
 - ska arbeta för att minska klimatpåverkan
 - ska arbeta för att anpassa samhället till klimatförändringen
 - ska arbeta för att främja hushållningen med energi samt en säker och tillräcklig energitillförsel

Klimatstrategin är ett komplement till övriga kommunala styrdokument² genom att den konkretiserar hur Katrineholms kommun ska arbeta för att minska klimatpåverkan, anpassa kommunen till klimatförändringen samt bidra till ett robust och hållbart energisystem.

Klimatstrategin är en del av Katrineholms kommuns arbete för Hållbar utveckling och bidrar särskilt till insatser inom mål 6, 7, 11, 12, 13 och 15 i Agenda 2030.

Framtagande och giltighet

Klimatstrategin antas av kommunfullmäktige i Katrineholms kommun.

Klimatstrategin utgör kommunens energiplan enligt Lag (1977:439) om kommunal energiplanering.

² Exempelvis kommunplan, översiktsplan och grönplan

Sammanfattning

Klimatmål

Katrineholm ska vara en klimatpositiv kommun år 2045³.

Ambition

Katrineholms kommun ska arbeta för ett klimatpositivt Katrineholm⁴ genom att vara en förebild och arbeta långsiktigt för att minska de klimatpåverkande utsläppen i kommunen i linje med Sveriges nationella klimatmål.

Genomförande

Klimatstrategin gäller för Katrineholms kommuns samtliga nämnder och styrelser - vilka även ansvarar för genomförandet av planen.

De insatser som beskrivs i klimatstrategin är frågor som Katrineholms kommun har direkt rådighet över, indirekt rådighet över eller rådighet över genom påverkansarbete.

Direkt rådighet innefattar det som Katrineholms kommun kan påverka inom den egna verksamheten. Det kan till exempel vara att energieffektivisera kommunkoncernens egna fastigheter samt att använda fossilfria bränslen i kommunen fordon.

Indirekt rådighet innefattar hur Katrineholms kommun kan skapa förutsättningar för kommunens invånare, företagare och besökare att fatta klimatsmarta beslut. Kommunen kan exempelvis skapa en välfungerande infrastruktur för gång, cykel och kollektivtrafik, laddplatser för elfordon samt informera om energibesparingsåtgärder och klimatsmarta alternativ.

Rådighet genom påverkan betyder att omgivningen påverkas genom att förändring skapas på annat håll. Det innebär till exempel att kommunen kan samarbeta med andra för att påverka nationella aktörer. Frågor som kommunen inte har rådighet över men som vi kan vara med och påverka är exempelvis produktion av förnybar energi samt klimatpåverkan från privat konsumtion.

Fokusområden

Katrineholms kommun ska minska samhällets klimatpåverkan genom insatser inom:

- Hållbara resor och transporter
- Hållbara energisystem
- Hållbar konsumtion
- Klimatsmart bebyggelse och markanvändning

Katrineholms kommun ska arbeta för att samhället ska stå väl rustat för att hantera klimatförändringens konsekvenser i form av:

- Ökande temperaturer
- Förändrade nederbördsmönster

³ Målet är satt med utgångspunkt för det geografiska området Katrineholms kommun.

⁴ Med en klimatpositiv kommun avses att utsläppen av växthusgaser som orsakas av verksamma i Katrineholms kommun (geografisk) ska vara lägre än upptaget av växthusgaser i kommunen. Detta nås genom minimering av utsläpp och ökad kolinlagring. Källa: Vad betyder orden? | Klimatkommunerna

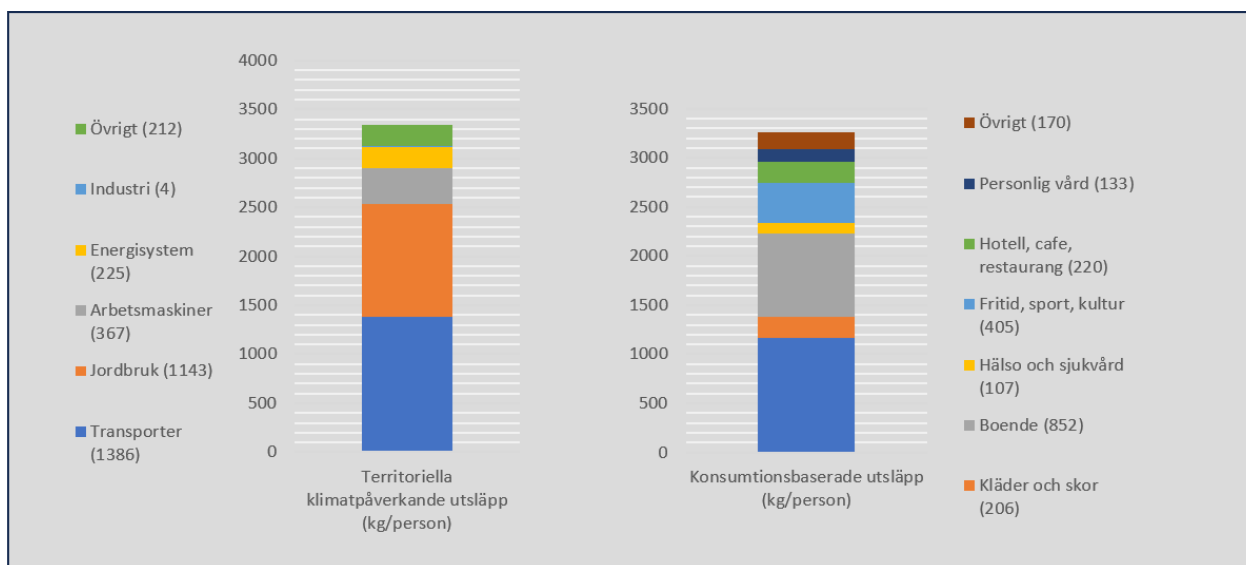
Minskad klimatpåverkan

Klimatförändringarna är en av vår tids största utmaningar. Klimatförändringen, som främst drivs av utsläpp av växthusgaser från användning av fossila bränslen, leder till stigande globala temperaturer, extrema väderhändelser och förändrade ekosystem.

Sveriges klimatmål, att Sverige senast år 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, innebär att de klimatpåverkande utsläppen inom Sveriges gränser ska vara minst 85 procent lägre senast år 2045, jämfört med 1990 års utsläppsnivåer. De resterande 15 procenten kan uppnås genom så kallade kompletterande åtgärder.

De direkta territoriella utsläppen av växthusgaser i Katrineholms kommun (geografiskt område) var, år 2023, 115 460 ton koldioxidekvivalenter eller 3337 koldioxidekvivalenter per person och kom främst från transporter, jordbruk, energisystem och industri⁵. Med direkta territoriella utsläpp menas de utsläpp som sker i Katrineholms kommun.

Till dessa utsläpp tillkommer utsläpp från konsumtion motsvarande 3263 kg koldioxid-ekvivalenter per person⁶. De indirekta konsumtionsbaserade utsläppen sker globalt och orsakas av produktion och resthantering från de varor och tjänster vi konsumerar. Våra konsumtionsbaserade utsläpp kommer främst från livsmedelskonsumtion, boende samt fritid, sport och kultur. Transporter kan räknas in i såväl de territoriella utsläppen som de konsumtionsbaserade utsläppen varför vi valt att inte inkludera transporter i de konsumtionsbaserade utsläppen.

Figur 1 Till vänster direkta territoriella utsläpp av växthusgaser (kg per person i Katrineholms kommun 2023) källa: Nationella emissionsdatabasen. Till höger konsumtionsbaserade utsläpp (exklusive transporter) (kg per person i Katrineholms kommun 2023) källa: Konsumtionskompassen

Katrineholms kommun har direkt eller indirekt rådighet att påverka samtliga utsläppsområden men de områden som kommunen har minst rådighet över är klimatpåverkan från jordbruk samt privatkonsumtion.

För att nå målet om ett klimatpositivt Katrineholm 2045 behöver utsläppen av växthusgaser i Katrineholms kommun (geografisk) minska samtidigt som inlagring av växthusgaser ökar. Detta innebär

⁵ Källa: Nationella emissionsdatabasen

⁶ Källa: Konsumtionskompassen

stora förändringar för transportsektorn, energisystemen, konsumtion samt användning av mark och vatten.

- **Transportsektorn** behöver fasa ut fossila bränslen.
- **Energisystemen** behöver fasa ut fossil energi.
- **Konsumtionen** behöver bli hållbar.
- **Byggnation och markanvändning** behöver förändras och anpassas till kommande krav på kolinlagring, hållbar design och materialanvändning samtidigt som fler markområden behöver avsättas för hantering av förändrade nederbördsmängder och åtgärder för hantering av ökande temperaturer.

Att investera i klimatanpassning och utsläppsminskningar medför kostnader initialt men kommer leda till kostnadsbesparingar på lång sikt samt bidra till att skapa nya arbetstillfällen och attrahera företag och invånare som söker en hållbar livsmiljö.

Hållbara resor och transporter

Klimatmål 2045 – I Katrineholm är resor och transporter fossilfria

Transporter står för 40% av de direkta (territoriella) klimatpåverkande utsläppen i Katrineholms kommuns (geografiskt). Klimatpåverkan från transportsektorn behöver minskas genom energieffektivare fordon, fossilfria drivmedel och ett förändrat resmönster.

2023 genomfördes hälften av alla resor i Sverige med bil medan kollektivtrafik, cykel och gång stod för ungefär 1/6 del av resorna vardera. Av de 16 880 fordon som användes i Katrineholms kommun (geografisk) drevs 18% med fossilfria bränslen. I kommunorganisationen var 94,7% av personbilarna och 77,8% av de lätta lastbilarna fossiloberoende.

Figur 2: Trafiksystemet i Katrineholms kommun ska vara tillgängligt, hållbart, tryggt och säkert och det ska vara möjligt och tryggt att cykla året om, Källa Katrineholms kommunplan 2023–2026.

Katrineholms kommun kan påverka egna och andras resor och transporter genom att själva resa fossilfritt, ställa krav på fossilfria transporter vid upphandlingar, utveckla infrastrukturen så att resebehovet minskar och andelen resor med cykel, till fots och med kollektivtrafik ökar samt planera så att olika trafikslag kompletterar varandra och bildar en helhet.

Insatsområden 2026–2030

Katrineholms kommun ska möjliggöra en hållbar omställning inom transportsektorn genom att främja gång och cykel samt fossilfria drivmedel i hela kommunen.

Katrineholms kommuns egen verksamhet ska resa fossilfritt från år 2027.

Katrineholms kommun ska arbeta för fossilfria transporter genom att:

- Samtliga transporter och entreprenader inom kommunorganisationen ska ske fossilfritt från år 2030.
- Fram till 2030 ska transporter och entreprenader som upphandlas av kommunorganisationen om möjligt ske fossilfritt.

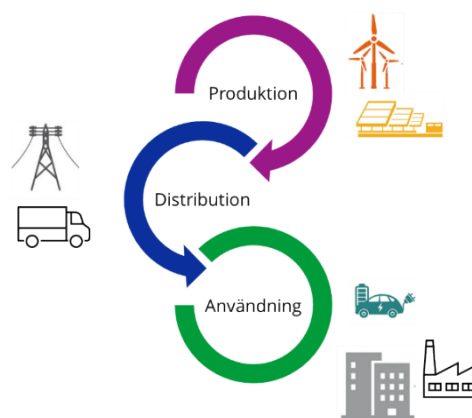
Katrineholms kommun ska ta fram en handlingsplan för hur målet om fossilfria resor och transporter i Katrineholms kommun (geografisk) ska nås till 2045.

Hållbara energisystem

Klimatmål 2045 – I Katrineholms kommun har vi en hög andel förnybar energiproduktion samt en effektiv energianvändning

I Katrineholms kommun produceras el och värme genom kraftvärme, biogas, vattenkraft, solkraft och vindkraft. Majoriteten av den el och de fordonsbränslen som används i kommunen produceras utanför kommunen medan mycket av den värme som används produceras i kommunen.

För att säkerställa tillgång till ekonomiskt överkomlig, tillförlitlig och hållbar energi för alla är det viktigt att produktionen av förnybar och fossilfri energi ökar, att distributionsnäten för energi är anpassade efter användningen och att energianvändningen sker effektivt. Ett hållbart och robust energisystem med lokal energiproduktion skapar även förutsättningar för att klara samhällets behov av energi vid händelse av kris och krig.

Figur 3: Illustration av energisystemen

Katrineholms kommun kan främja lokal och förnybar energiproduktion samt tillförlitliga distributionsnät genom att bygga energiproduktion i egen regi samt genom att samverka med intressenter inom energiområdet.

Katrineholms kommun kan även arbeta för en minskad och effektiviserad energianvändning genom att energieffektivisera sina verksamheter samt genom att samverka med privatpersoner, föreningar och näringsliv gällande energieffektivisering.

Insatsområden 2026–2030

Katrineholms kommun ska arbeta för ökad produktion av förnybar energi genom att:

- Samverka med intressenter inom energiområdet för att möjliggöra små- och storskaliga energilösningar som bidrar till en ökad produktion av lokal förnybar energi.
- Installera solceller på kommunkoncernens fastigheter där så är lämpligt.

Katrineholms kommun ska arbeta för energidistribution med god leveranstrygghet genom att:

- Samverka med näringsliv och nätägare för trygga, effektiva och hållbara energileveranser i hela kommunen.

Katrineholms kommun ska främja en effektiv energianvändning genom att:

- Energieffektivisera kommunens lokaler.
- Ställa tydliga energi- och klimatkrav vid upphandling samt ta hänsyn till energi- och klimatfrågor vid exploatering.
- Inspirera kommuninvånare och verksamheter till en effektiv energianvändning och sprida kunskap om energieffektiviseringsinsatser.

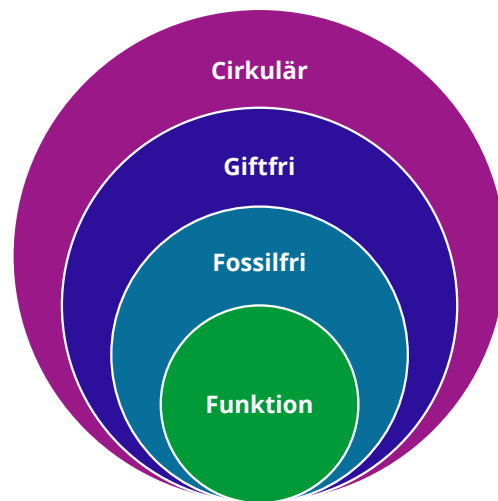
Katrineholms kommun ska i nära samverkan med energiproducenter, distributörer och användare av energi arbeta för att utveckla ett robust och fossilfritt energisystem. Systemet ska vara hållbart och fungera både under normala förhållanden som vid kris eller krig.

Hållbar konsumtion

Klimatmål 2045 – I Katrineholm är konsumtionen genomtänkt, fossilfri, giftfri och cirkulär

Konsumtion bidrar till klimatpåverkande utsläpp genom materialanvändning, energianvändning, transporter samt användning och återvinning av produkter. Den offentliga konsumtionen står för 40% av Sveriges konsumtionsbaserade klimatpåverkande utsläpp och för att minska Sveriges utsläpp förväntas offentlig verksamhet vara föregångare för hållbar konsumtion.

Katrineholms kommun kan främja hållbar konsumtion genom att driva på utvecklingen mot fossilfria, giftfria och cirkulära flöden. Genom att sätta användarens behov av funktion i centrum, ställa krav vid offentliga upphandlingar, sprida kunskap och skapa förutsättningar för hållbara val i hela kommunen, kan kommunen bidra till en mer resurseffektiv och hållbar konsumtion.

Figur 4 Hållbar konsumtion genom fossilfria, giftfria och cirkulära flöden med användarens krav på funktion i centrum.

Insatsområden 2026–2030

Katrineholms kommun ska minska klimatpåverkan från kommunkoncernens konsumtion genom:

- Genomtänkta inköp med produktens/tjänstens funktion i centrum. Produktens/tjänstens funktion utvärderas ur ett livscykelperspektiv.
- Fossilfria transporter och klimatsmarta material samt minskad användning av fossilbaserade material så som plast och olja.
- Giftfria produkter ska eftersträvas. Vid upphandling ska upphandlingsmyndighetens hållbarhetskriterier på minst basnivå användas.
- Återanvändning samt cirkulära lösningar ska eftersträvas genom att funktion, reparation och återbruk premieras.

Katrineholms kommun ska arbeta för hållbar produktion och konsumtion av livsmedel.

Katrineholms kommun ska verka för minskad klimatpåverkan från invånare och verksamheters konsumtion genom informationsinsatser och stödjande insatser för återbruk.

Katrineholms kommun ska ta fram en handlingsplan för hållbar konsumtion.

Klimatsmart bebyggelse och markanvändning

Klimatmål 2045 – Katrineholm har en klimatsmart bebyggelse och markanvändning

Figur 5 Klimatsmart bebyggelse och markanvändning är viktiga för samhällets utveckling.

En klimatsmart bebyggelse och markanvändning balanserar behoven av bostäder, verksamheter, infrastruktur, jordbruk, skogsmark, rekreation med bevarandet av natur och ekosystemtjänster.

Katrineholms kommun kan verka för en klimatsmart bebyggelse och markanvändning genom att nyttja mark effektivt, optimera användningen av byggnader och gaturum, skydda och utveckla grönområden för rekreation, skugga och dagvattenhantering samt välja hållbara byggnadsmetoder och material.

Insatsområden 2026–2030

Klimatsmart bebyggelse

Katrineholms kommun ska arbeta för klimatsmart bebyggelse genom att:

- I samband med markanvisning och exploatering uppmuntra till klimatsmart byggnation och markanvändning.
- Vid planering av nya områden premiera förutsättningar för hållbar infrastruktur⁷.
- Kommunkoncernens egna byggnader förvaltas och utvecklas hållbart.
- Vid ny- och ombyggnation främja cirkulära flöden.
- Större om- och nybyggnationer av Katrineholms kommuns fastigheter ska om möjligt uppfylla kraven för SGBC Miljöbyggnad med lägst nivå silver.

Klimatsmart markanvändning

Katrineholms kommun ska arbeta för en klimatsmart markanvändning genom att:

- Främja ett hållbart skogs- och jordbruk där nettoupptag av växthusgaser ökar och den biologiska mångfalden gynnas.
- Värna och utveckla grönområden för rekreation, skugga och dagvattenhantering.
- Värna ekosystemtjänster vid ianspråktagande av mark. De ekosystemtjänster som inte kan värnas ska kompenseras.
- Använda naturbaserade lösningar för att balansera klimatet i kommunens tätorter.

⁷ Med hållbar infrastruktur avses infrastruktur som underlättar gång, cykel och kollektivtrafik, som främjar hållbar resursanvändning, som är tillgänglig för alla och som är långsiktigt planerade med hållbara material och låga kostnader för underhåll och reparationer.

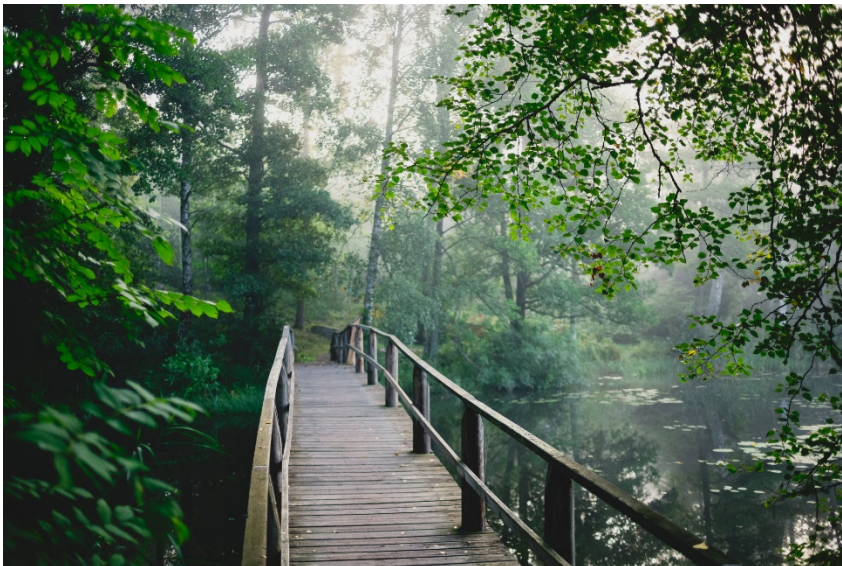
Klimatanpassning

Ett förändrat klimat innebär att förutsättningarna för hur samhället kan se ut och fungera förändras. Genom att i förväg anpassa samhället efter kommande klimatförändringarna kan samhällets sårbarhet minska.

Klimatförändringen leder till ökande temperaturer och förändrade nederbördsmönster. Ökande temperaturer kommer bland annat leda till ökad risk för torka och skogsbränder, risker för hälsa och välbefinnande, ökad förekomst av skadegörare och invasiva främmande arter samt climateffekter som hotar en trygg energi- och livsmedelsförsörjning.

Förändrade nederbördsmönster kommer bland annat bidra till ökad risk för översvämningar och höga vattenflöden, osäker tillgång till vatten av tillräcklig mängd och god kvalitet samt ökad risk för ras, skred och erosion.

Åtgärder för att hantera klimatförändringen handlar om att verka för välmående och livskraftiga ekosystem samt anpassning av infrastruktur och byggnader. Genom välmående och livskraftiga ekosystem hjälper naturen oss att hantera förändrade nederbördsmönster och temperaturer varvid påfrestningarna på människor, infrastruktur och byggnader inte blir lika stora.

Figur 6 Carl Ugglas park i Katrineholm är en av kommunens många våtmarker. Foto: Josefine Karlsson

För att klimatanpassa samhället behöver Katrineholms kommun:

- Förbättra förmågan att hantera ökande temperaturer
- Skapa bättre förutsättningar att hantera förändrade nederbördsmönster

Ökande temperaturer

Klimatmål 2045 – Katrineholms kommun står väl rustat för att hantera ökande temperaturer

Om utsläppen av växthusgaser fortsätter att öka, kan medeltemperaturen i Sverige bli cirka 5 grader varmare mot slutet av seklet. Detta skulle leda till kortare vintrar, längre växtsäsonger och varmare somrar.

Högre medeltemperaturer innebär ett minskat behov av uppvärmning av bostäder och lokaler men ökat behov av att kyla bostäder och lokaler under varma dagar. Den ökade medeltemperaturen kommer förlänga växtsäsongen och ge ökad tillväxt i odlingar och skogsbruk men kommer även medföra en ökad förekomst av skadegörare, sjukdomar och invasiva främmande arter som påverkar människor, djur och växter.

Vid dagar med medeltemperaturer över 25 °C medför ökade hälsorisker för människor och djur. Småbarn, vuxna och sjuka är särskilt känsliga för höga temperaturer. För att hantera dessa varma dagar är tillgången till svalare platser, så som parker och grönområden, viktigt. De är också viktigt att bevara större grönområden, naturområden och sjöar som omger tätorterna då dessa områden är avgörande för att reglera temperaturer och förbättra lokalklimatet.

Figur 7 Klimatförändringen kommer medföra en ökad medeltemperatur på upp till 5 grader till slutet av århundradet.

Insatsområden 2026–2030

Katrineholms kommun ska arbeta för en förbättrad förmåga att hantera ökande temperaturer genom att:

- Arbeta aktivt för att hantera klimatförändringens påverkan på ekosystemen och motverka utbredning av invasiva arter.
- Skapa och bevara områden med svalka dit människor kan ta sig vid värmeböljor.
- Säkerställa god beredskap för skogsbränder.
- Använda naturbaserade lösningar för att skapa bättre förutsättningar att hantera klimatförändringens konsekvenser.
- Förebygga uppkomsten av urbana värmeöar i kommunens tätorter.
- Eftersträva och aktivt arbeta för 30 % krontäckning i kommunens tätorter.
- Ta fram en handlingsplan för klimatanpassning.

Förändrade nederbördsmonster

Klimatmål 2045 – Katrineholms kommun står väl rustat för att hantera förändrade nederbördsmonster

Klimatförändringen förväntas påverka nederbördsmonstret i Katrineholms kommun på flera sätt. Kommunen kommer få mer regn och snö under höst och vinter, medan somrarna blir varmare och torrare. Oavsett årstid väntas fler dagar med intensiv nederbörd under året, vilket riskerar att påverka byggnader, vägar, järnvägar samt vatten- och avloppssystem.

Mer nederbörd under vintern kan öka risken för översvämningar, medan torrare somrar kan påverka odlingar och vattenförsörjningen negativt samt öka risken för skogsbränder.

Extrema väderhändelser som skyfall och stormar förväntas bli vanligare, vilket medför utmaningar för samhällsplaneringen och infrastrukturen.

Figur 8 Antalet dagar med vinterväglag kommer minska med klimatförändringen.

Insatsområden 2026–2030

Katrineholms kommun ska skapa bättre förutsättningar att hantera förändrade nederbördsmonster genom att:

- Undersöka möjligheten att skapa översvänningsområden för att hantera höga dagvattenflöden.
- Arbeta för lokalt omhändertagande av dagvatten.
- Arbeta för att anpassa vatten- och avloppssystem till ökande nederbörd.
- Arbeta för en effektiv och hållbar vattenanvändning genom att ta tillvara regnvatten samt minska vattenanvändningen.
- Ta fram en handlingsplan för klimatanpassning.

Uppföljning

Genomförandet av klimatstrategin ska följas upp årligen. Uppföljningen ska ske med avseende på genomförandet av de olika insatsområdena samt nedanstående nyckeltal.

Fokusområde	Nyckeltal	2023	2024	Kommentar
Klimat-påverkan	Territoriella utsläpp av växthusgaser i Katrineholms kommun (ton CO2ekv/år)	44 110 326	-	Källa: Nationella emissionsdatabasen
Hållbara resor och transporter	Andel fossiloberoende fordon i kommunorganisationen	87,3 %	90,5%	Källa: Kolada
	Andel förnybara drivmedel till kommunens fordonsflotta	65 %	-	Källa: BioDriv Öst
	Andel fossiloberoende fordon i kommunen (geografiskt)	17,6 %	19,2%	Källa: Kolada
Hållbara energisystem	Energianvändning i kommunens lokaler kWh primärenergi (fastighetsenergi)/kvm Atemp ⁸	-	-	Källa: KFAB
	Solceller på kommunkoncernens fastigheter (kW installerad effekt)	977 kW	-	Källa: KFAB
	Solcellsanläggningar, totalt installerad effekt i Katrineholms kommun (MW)	21,34 MW	25,38 MW	Källa: Kolada
	Elproduktion i Katrineholms kommun (geografiskt område) (MWh)	44 527 MWh	-	Källa: Kolada
	Varav solkraft (MWh)	16 640 MWh	-	Källa: Kolada
	Varav bränslebaserad kraft (MWh)	23 550 MWh	-	Källa: Kolada
	Vindkraft installerad effekt i kommunen (MW)	2 MW	-	Källa: Energimyndigheten
Hållbar konsumtion	Konsumtionsbaserade utsläpp i Katrineholms kommun (kg CO2ekv/capita)	5334	-	Källa: Konsumtionskompassen
Ökad temperatur	Krontäckning i Katrineholm Tätort (%)	29 %	-	Källa: Boverkets ⁹
Förändrade nederbördsmö- nster	Årsnederbörd Katrineholms kommun (mm)	558 mm	-	Källa: SMHI Floda ¹⁰
	Antal tillfällen då räddningstjänsten blivit larmad pga. översvämningar i Katrineholms kommun per år	6	-	Källa: Räddningstjänsten
	Antal tillfällen då räddningstjänsten blivit larmad pga. skog och markbränder i Katrineholms kommun per år	25	-	Källa: Räddningstjänsten

⁸ Primärenergi innebär att förbrukningen multipliceras med en faktor 0,7 för fjärrvärme och 1,6 för el.

⁹ [Andel trädäckning per stadsdel | Trädkartering Sammanvägt för Katrineholms tätort](#)

¹⁰ [Ladda ner väderobservationer — SMHI](#)

Bilaga 1 – Energifrågor i Katrineholms kommuns klimatstrategi 2026- 2030

Innehåll

Innehåll

Innehåll	2
Inledning	3
Bakgrund	3
Energisystemen	3
Ansvar och roller.....	3
Mål och lagstiftning	4
Samverkan och intressenter	9
Nulägesbeskrivning	11
Energiflöden i Sverige	11
Energiflöden i kommunen.....	12
Framtidsbild	15
Hur energisystemens utveckling kommer påverka Katrineholms kommun	16
Genomförande	18
Lag 1977:439 om kommunal energiplanering	19
Analys av hur energiplanen uppfyller syftet med lagen om kommunal energiplanering.....	19
Analys av klimatstrategins, tillika energiplanens, påverkan på miljön, hälsan och hushållningen med mark och vatten och andra resurser.....	20
Sammanvägd bedömning om betydande miljöpåverkan	23

Inledning

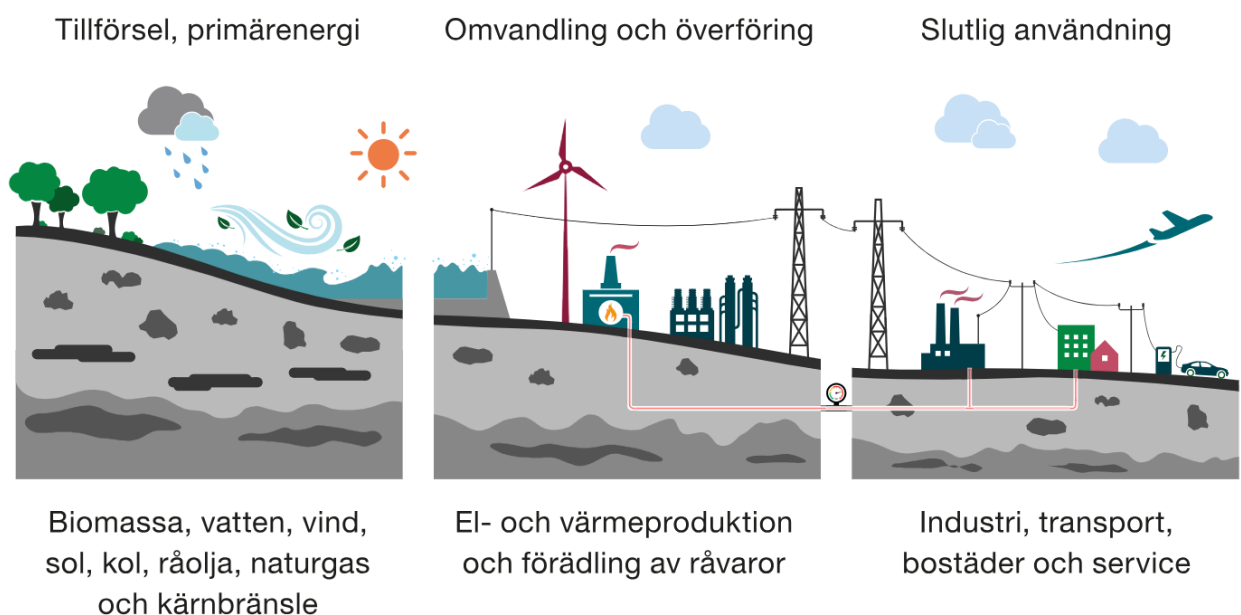
Bakgrund

Enligt Lag 1977:439 om kommunal energiplanering ska en kommun ha en aktuell plan för energiplanering med syfte att verka för tillräcklig och säker tillgång till energi.

Denna rapport innehåller underlag till energifrågor i Klimatstrategin samt en analys av hur Klimatstrategin för Katrineholm 2024-2030 uppfyller kraven på en energiplan enligt Lag (1977:439) om kommunal energiplanering.

Energisystemen

Energisystemen kan delas in i tillförsel/primäre energi, omvandlings och produktionsanläggningar samt slutliga användare som alla knyts samman genom distributionsnät se figur 1.

Figur 1 energisystemet uppdelat i tillförsel, omvandling och överföring samt slutliga användare – allt sammankopplat genom distributionsnäten. Källa: Energimyndigheten energimyndigheten.se/49c3be/globalassets/sveriges-energisystem/energisystemet-bildserie.svg.

Ansvar och roller

Ansvaret för energisystemen är delat.

Produktion

Privata aktörer och företag driver energiproduktionsanläggningar och energilagrar i Katrineholms kommun. I Katrineholms kommun finns två större energiproducenter Tekniska Verken i Linköping AB (kraftvärmeverk) samt Gasum (biogas).

Katrineholms kommun och dess bolag driver mindre energiproduktion i form av solceller. Sörmlands vatten och avfall AB driver produktion av biogas från avloppsslam.

Katrineholms kommun kan påverka lokalisering av energiproduktion bland annat genom:

- kommunens översiktsplan vilken "ska ge vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras"
- kommunen ska godkänna etableringar av vindkraft enligt miljöbalken (1998:808) samt
- kommunen är den myndighet som hanterar bygglov av vissa typer av solenergianläggningar

Distribution och lagring

Distributionsnäten för el ägs av staten genom Svenska Kraftnät (transmissionsnätet¹) samt av företag (regionala och lokala distributionsnät). De regionala och lokala elnäten i Katrineholms kommun ägs av Vattenfall Eldistribution AB samt Tekniska Verken i Linköping AB.

Distributionsnät för fjärrvärme finns i Katrineholm, Björkvik, Julita, Valla och Forssjö. Fjärrvärmenäten i Katrineholm ägs av Tekniska Verken i Linköping AB medan fjärrvärmenäten i Björkvik, Julita, Valla och Forssjö ägs av Solör Bioenergy Group.

Distributionsnät för flytande och gasformiga energibärare (biogas, bensin, diesel, HVO m.fl.) består av vägtransporter från producent/hamn till tankstationer/energilagrar dit användaren åker för att hämta sin vara.

Sörmlands Vatten och avfall AB samt Katrineholms kommun äger gemensamt en biogasmack i utkanten av Katrineholms tätort.

I Katrineholms kommun finns även batterilager vilka ägs och drivs av privata aktörer.

Energianvändning

De som använder energi ansvarar även för vilken typ av energi man använder.

Katrineholms kommun ansvarar för energianvändningen i de kommunala verksamheterna samt i fastigheter ägda av kommunen och de kommunala bolagen.

Kommunen kan indirekt påverka energianvändningen hos privatpersoner samt små och medelstora företag genom att erbjuda energi- och klimatrådgivning till dessa. Påverkan på företag och privatpersoner kan även ske genom dialog, samarbeten samt genom krav som ställs vid upphandlingar.

Mål och lagstiftning

En kommuns energiplan behöver förhålla sig till globala, nationella och regionala målsättningar inom klimat, miljö och energi. Nedan följer en sammanställning av globala, nationella, regionala och lokala målsättningar som är relevanta för Katrineholms kommun.

Globala mål Agenda 2030

17 globala mål för att nå en hållbar utveckling antogs av FN 2015. Av de 17 målen har mål 7 hållbar energi för alla, mål 9 hållbar industri, innovationer och infrastruktur, mål 11 hållbara städer och samhällen samt mål 13 bekämpa klimatförändringarna störst påverkan på energifrågor.

Mål 7 Hållbar energi för alla, handlar om att alla människor ska ha tillgång till, och råd med, pålitlig, hållbar och modern energi. Pålitliga energikällor är viktiga för att stora delar av samhället ska fungera och valet av energiform påverkar i hög grad utsläppen av klimatpåverkande gaser till atmosfären.

Mål 9 hållbar industri, innovationer och infrastruktur handlar bland annat om att rusta upp infrastrukturen och anpassa industrin för att göra dem hållbara, med effektivare resursanvändning och fler rena och miljövänliga tekniker och industriprocesser.

¹ Transmissionsnät överför el över långa avstånd, exempelvis från vattenkraftverk i norra Sverige till kunderna i södra Sverige.

Mål 11 Hållbara städer och samhällen handlar bland annat om att tillhandahålla tillgång till säkra, ekonomiskt överkomliga, tillgängliga och hållbara transportsystem för alla.

Mål 13 Bekämpa klimatförändringarna, handlar om att bekämpa klimatförändringar genom att minska utsläppen av klimatpåverkande ämnen samt stärka motståndskraften mot och förmågan till anpassning till klimatrelaterade faror och naturkatastrofer.

Mål inom EU

Europeiska unionen, EU, har flertalet mål inom klimat- och energiområdet som är relevanta.

- Klimatpåverkande utsläpp ska minska med 55 % till år 2030 jämfört med 1990 års nivåer
- Energianvändningen ska minska med 11,7 % till 2030 jämfört med prognoserna
- 42,5 % av energianvändningen ska komma från förnybara resurser år 2030
- EU ska vara klimatneutralt senast år 2050

Fit for 55

Fit for 55 är EU:s övergripande plan för att skynda på klimatomställningen genom att göra EU:s politik mer hållbar och klimatvänlig. I linje med Fit for 55 har EU tagit fram flertalet direktiv inom energiområdet så som EPBD, EED och RED.

EPBD – EU-direktiv om byggnaders energiprestanda

EPBD ska främja en förbättring av energiprestandan i byggnader samt en minskning av växthusgaser genom att leda till ett byggnadsbestånd med nollutsläpp senast 2050.

Krav kommer komma gällande energibesparingar i byggnader samt att såväl nya som befintliga lokaler över en viss storlek ska installera lämpliga solcellsanläggningar.

EED – Energieffektiviseringsdirektivet

Energieffektiviseringsdirektivet ska främja en minskad energianvändning genom att alla offentliga organ tillsammans ska minska energianvändningen med 1,9% per år jämfört med grundscenariot för år 2021.

Direktivet innehåller krav på att offentliga byggnader med användningsarea över 250 m² ska renoveras med avseende på energieffektivisering med 3% av totalarean årligen.

RED – Förnybarhetsdirektivet

RED syftar till att öka användningen av förnybara energikällor, minska koldioxidutsläppen samt hjälpa EU att uppfylla sina miljömål.

RED kommer innebära att Sverige ska fastställa nationella mål för att öka användningen av förnybar energi senast 21 maj 2025 samt kan komma att påverka hur kommunen ska bedöma lämplig lokalisering av fossilfri energi.

Nationella mål

Energi

- Den svenska energipolitiken ska förena försörjningstrygghet, konkurrenskraft och ekologisk hållbarhet
- Planeringsmålet innebär att samhället ska planera för att möta ett elbehov om minst 300 TWh år 2045
- Andelen förnybar energi ska öka och energianvändningen ska effektiviseras
- Energianvändningen ska vara 50 procent effektivare 2030 jämfört med 2005. Målet uttrycks i termer av tillförd energi i relation till bruttonationalprodukten (BNP)
- Elproduktionen ska år 2040 vara 100 procent fossilfri

- Det svenska elsystemet ska ha förmågan att leverera el där efterfrågan finns, i rätt tid och i tillräcklig mängd, i den utsträckning det är samhällsekonomiskt effektivt

Miljö och klimat

- Utsläppen av växthusgaser från svenskt territorium år 2030 bör vara 63 % lägre än utsläppen år 1990
- Utsläppen av växthusgaser från svenskt territorium år 2040 bör vara 75 % lägre än utsläppen år 1990
- Utsläppen av växthusgaser från svenskt territorium ska vara minst 85 % lägre senast år 2045 än utsläppen år 1990
- Utsläppen för inrikes transporter exklusive inrikes flyg ska vara 70 procent lägre år 2030 jämfört med 2010

Regionala mål

Regional klimat och energistrategi för Södermanland

I Södermanland finns en nyligen beslutad regional klimat- och energistrategi med visionen att: "År 2045 är Södermanlands län klimatneutralt och vårt samhälle präglas av hållbara och cirkulära resursflöden där innovationsförmågan och det lokala näringslivet har stärkts. Vi är oberoende av fossila bränslen och energisystemet är effektivt, robust samt baserat på fossilfria energikällor."

Den regionala strategin fastslår även att koldioxidutsläppen inom Södermanland bör minska med 11% årligen fram till 2040 för att vara i linje med uppsatta mål.

Den regionala strategin är indelad i fem fokusområden som innefattar de sektorer och beteendemönster som har störst klimatpåverkan i länet (se figur 2). Lösningarna inom fokusområdena innebär till exempel beteendeförändringar, ny teknik, innovation och samverkan.

Den regionala klimat- och energistrategin för Södermanland har reviderats under 2024-2025 och reviderad klimat- och energistrategi kommer publiceras i november 2025.

Figur 2 Fokusområden i den regionala klimat- och energistrategin för Södermanland 2045.

Regional Utvecklingsstrategi

Genom den Regionala Utvecklingsstrategin (RUS) har Region Sörmland identifierat sin roll i energiomställningen till:

- Vägleda och skapa samverkansarenor för andra aktörer
- Ta fram och sprida kunskap
- Främja innovation och ny teknik
- Driva påverkansarbete
- Vara en förebild genom att införa åtgärder som bidrar till energiomställning inom Region Sörmlands organisation

I den Regionala Utvecklingsstrategin anger Region Sörmland även att de ska:

- Utveckla goda kommunikationer med gång och cykel mellan kollektivtrafikhöga lägen och viktiga målpunkter
- Beakta möjligheterna till gång, cykel och kollektivtrafik samt Mobility Management tidigt i planeringsprocesserna
- Utveckla effektiva anslutningar till Eskilstuna och Katrineholms kombiterminaler och stärka deras roller som noder

Kommunala styrdokument

Katrineholms kommunplan 2023-2026

Insatsområden av stor vikt för energiområdet i Katrineholms kommunplan 2023-2026 är bland annat:

- De kommunala verksamheterna och bolagen ska ligga i framkant i omställningen till klimatsmart verksamhet, exempelvis gällande transporter, energi- och elförbrukning, solexproduktion, livsmedelsinköp och måltider samt skötsel av den offentliga miljön
- Användningen av energi, mark, vatten och andra naturresurser behöver vara resurseffektiv och miljöanpassad

Resultatmål av stor relevans för energiområdet är:

- Minskad klimatpåverkan från kommunens fordon och transporter
- Minskad energi- och elförbrukning i de kommunala verksamheterna
- Ökad solexproduktion

Klimatstrategi för Katrineholms kommun 2005

Katrineholms kommuns klimatstrategi² från 2005 innehåller bland annat följande prioriterade områden:

1. Minskning av utsläpp från vägtransporter
2. Minskning av elanvändningen
3. Ökad andel biobränslen och fjärrvärme för uppvärmning

”Klimatstrategi för Katrineholms kommun 2026–2030” kommer ersätta tidigare klimatstrategi för Katrineholms kommun.

Energiplan för Katrineholms kommun

Katrineholms energiplan³ är från 1994 och har som övergripande mål att åstadkomma ett väl fungerande, miljövänligt energisystem med god ekonomi för både samhället och den enskilde. Utgångspunkten är den dubbla strävan att minska miljöriskerna och effektivisera, utveckla och trygga energiförsörjningen.

Delmål:

- Eftersträva en planering och ett byggande som leder till energisnåla, miljövänliga och för människorna trivsamma levnadsvillkor och som samtidigt tar hänsyn till kostnads-, beredskaps- och sårbarhetsaspekterna
- Förbättra möjligheterna att använda kollektiva kommunikationsmedel
- Stimulera till bruk av gång- och cykelvägar
- Erbjud information och utbildning i energifrågor

² [Klimatstrategi för Katrineholms kommun.pdf](#)

³ [Energiplan.pdf \(katrineholm.se\)](#)

- Stimulera en ökad biobränsleanvändning med miljöriktig teknik
- Utredda om till exempel meteorologiska eller andra lokala hänsyn kan motivera restriktioner/styrning av planerade uppvärmningsformer
- Verka för en ökad hushållning av energiresurserna
- Kommunen bör fortlöpande och långsiktigt garantera fjärrvärmens konkurrensförmåga i förhållande till individuell eldning. Utsläppen från fjärrvärmeverket bör inte tillåtas öka från nuvarande nivå

”Klimatstrategi för Katrineholms kommun 2026–2030” kommer ersätta tidigare energiplan för Katrineholms kommun.

Rese- och fordonspolicy

Kommunens rese och fordonspolicy⁴ anger att anställda och förtroendevalda i Katrineholms kommun förväntas göra hållbara val när så är möjligt. Det innebär bland annat att transporter i samband med tjänsteärenden i så hög grad som möjligt görs till fots eller med cykel.

Vid val av färdmedel ska en sammanvägning av kostnader, miljöhänsyn, säkerhet och tidsåtgång göras. Generellt gäller nedanstående prioriteringsordning:

1. Nyttja digitala möjligheter till resfria möten.
2. Om avståndet tillåter - gå eller cykla. Använd cykelhjälm.
3. Res kollektivt med tåg eller buss.
4. Res med tjänstebil från verksamhet eller bilpool. Samåk gärna.
5. Privatägd personbil får endast användas i undantagsfall.

En revidering av resepolicyen är under framtagande 2025. Den reviderade resepolicyen kommer inte påverka klimatstrategin.

Översiktsplan

Katrineholms kommuns översiktsplan⁵, Framtidsplan 2050, har flera ställningstagande om energisystemen.

- För att kunna möta det framtida energibehovet på ett ansvarsfullt sätt möjliggör vi för hållbar energiproduktion i vår kommun
- Den samhällsviktiga infrastrukturen behöver skyddas för att motverka störningar vid en klimatrelaterad kris. Med den samhällsviktiga infrastrukturen menas energiförsörjning, hälso- och sjukvård och omsorgsverksamhet, kommunal teknisk försörjning, livsmedel, räddningstjänst samt kollektivtrafik. För att kunna arbeta strategiskt med att minska risken för störningar vid klimatrelaterade kriser behövs en heltäckande granskning av kommunens infrastruktur och sårbarheter kopplat till den fysiska miljön.
- Vi ska upprätthålla en långsiktig, hållbar och säker teknisk försörjning av vatten, avlopp, avfall och energi
- En trygg energiförsörjning är en avgörande förutsättning för samhällsutvecklingen. Vi ska bidra till att skapa förutsättningar för ett minskat energibehov och en trygg och hållbar energiförsörjning genom att främja en hållbar och lokal produktion, distribution och användning av förnybar energi.
 - För att möta behovet av en ökad elektrifiering i samhället och minskad klimatpåverkan från energiproduktion ser vi positivt på etablering av små- och storskalig förnybar energiproduktion samt energilagring.

⁴ [Rese- och fordonspolicy, KS 2023-10-25 § 239.pdf \(katrineholm.se\)](#)

⁵ Katrineholms översiktsplan - [Temaområden | Katrineholms kommun](#)

- En god energiförsörjning förutsätter god infrastruktur för energidistribution. Vi ska samverka med elnätsföretagen för att säkerställa att det finns rätt förutsättningar för en god elnätsförsörjning samt att utveckling av kommunen i närheten av elnätsanläggningar inte påverkar säkerhet eller människors hälsa.
- Energi- och resurseffektiva lösningar med låg miljö- och klimatpåverkan ska eftersträvas i befintliga byggnader såväl som vid nyproduktion.
- I detaljplanering av nya områden ska förslag med god energi- och resurseffektivitet premieras.
- Tydliga energi- och klimatkrav ska ställas vid exploatering.

Katrineholms översiktsplans ställningstaganden gällande hållbara transporter har det övergripande mål att "trafiken i kommunen ska planeras så att det är rationellt för invånare att resa hållbart" samt följande ställningstaganden som är relevanta ur energi och klimatsynpunkt:

- Ny bebyggelse ska planeras så att resebehovet minskar och andelen resor med cykel, till fots och med kollektivtrafik ska öka. Frågan ska integreras tidigt i planeringsprocessen.
- Infrastrukturen planeras så att fler invånare har möjlighet att resa hållbart.
- Tillgängligheten i kommunen planeras så att alla trafikslag kompletterar varandra och bildar en helhet.
- Möjligheten att pendla med tåg mellan Katrineholm och omgivande arbetsmarknadsregioner ska fortsätta stärkas.
- För att möjliggöra omställningen till fossilfria transporter ska vi avsätta plats för laddinfrastruktur.
- För att öka framkomlighet för gång-, cykel- och kollektivtrafik samt trafiksäkerhet ska möjligheten att införa bussgator och cykelgator utredas.

Samverkan och intressenter

En kommuns rådighet i energifrågor begränsas till kommunens egen energianvändning samt kommunens möjlighet att påverka andras energianvändning genom exempelvis stadsplanering, infrastruktur samt information, rådgivning och samverkan.

Exempel på samverkansparter i energifrågor är:

Länsstyrelsen Södermanland - Länsstyrelsen leder det regionala arbetet med energiomställningen och minskad klimatpåverkan på uppdrag av regeringen och ska bistå länets kommuner, myndigheter och näringsliv i dessa frågor. Länsstyrelsen håller bland annat i arbetet med länets energi- och klimatstrategi och handlingsplan för elektrifiering.

Region Sörmland - Regionen har ansvaret för den regionala utvecklingspolitiken. I detta arbete tar regioner fram en regional utvecklingsstrategi. Region Sörmland arbetar även ambitiöst med att sprida kunskap om energifrågor genom olika samverkansprojekt och seminarier.

Energikontor - De regionala energikontoren är en resurs på som kan ha möjlighet att stötta både kommuner och näringsliv i olika gemensamma projekt samt med sin kompetens inom energiområdet. Energikontoret i Mälardalen ansvarar för den kommunala energi- och klimatrådgivningen i Katrineholms kommun.

Närliggande kommuner - Mellankommunalt samarbete kring energiplanering är centralt då flera frågeställningar med bäring på energi är av regional karaktär så som elinfrastruktur och näringslivsutveckling.

Kommunala bolag - Kommunala bolag kan bidra med underlag, erfarenhet och relevant information inom energiområdet. Många av de åtgärder som ska genomföras enligt kommande lagstiftningen inom energiområdet kommer även landa på de kommunala bolagen, så som energieffektiviseringskrav samt krav på solceller på större offentliga byggnader.

Energibolag – Utöver Tekniska verken i Linköping AB, Sörmlands vatten och avfall AB, Gasum samt Solör Bioenergi finns mindre energibolag verksamma i kommunen.

Elnätsägare – Tekniska Verken i Linköping AB och Vattenfall Eldistribution AB äger elnät i kommunen.

Näringslivet - Kunskap om och förståelse för näringslivets förutsättningar och utvecklingsplaner är centralt för att förstå framtida behov inom energiområdet.

Aktörer i transportsektorn

Elektrifieringen av transportsektorn medför ett ökat behov av laddplatser samt el till dessa laddplatser. Katrineholms kommun samarbetar med BioDriv Öst och projektet Fossilfritt 2030 kring utvecklingen av transportsektorn.

Universitet och högskolor – kan vara viktiga i kommunens energiarbete genom att projekt inom energiområdet kan skapas i samverkan mellan universitet, högskolor och kommuner om förutsättningarna är de rätta.

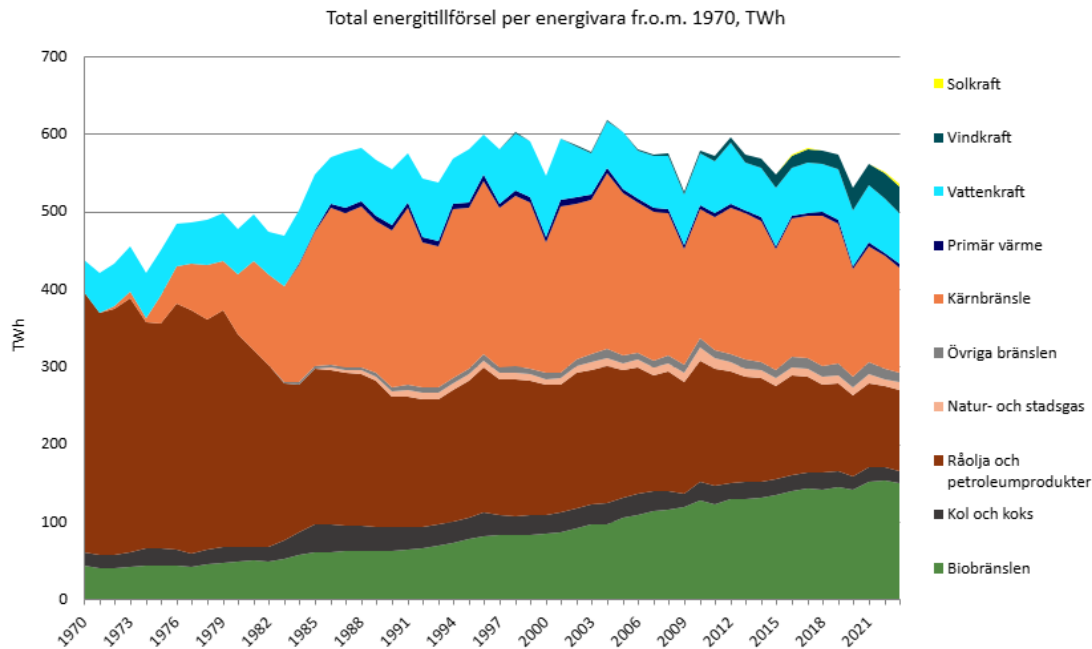
Civilsamhälle och medborgare

Privatpersoner och mindre företag kan få hjälp i energiplanering av kommunens energi- och klimatrådgivare.

Nulägesbeskrivning

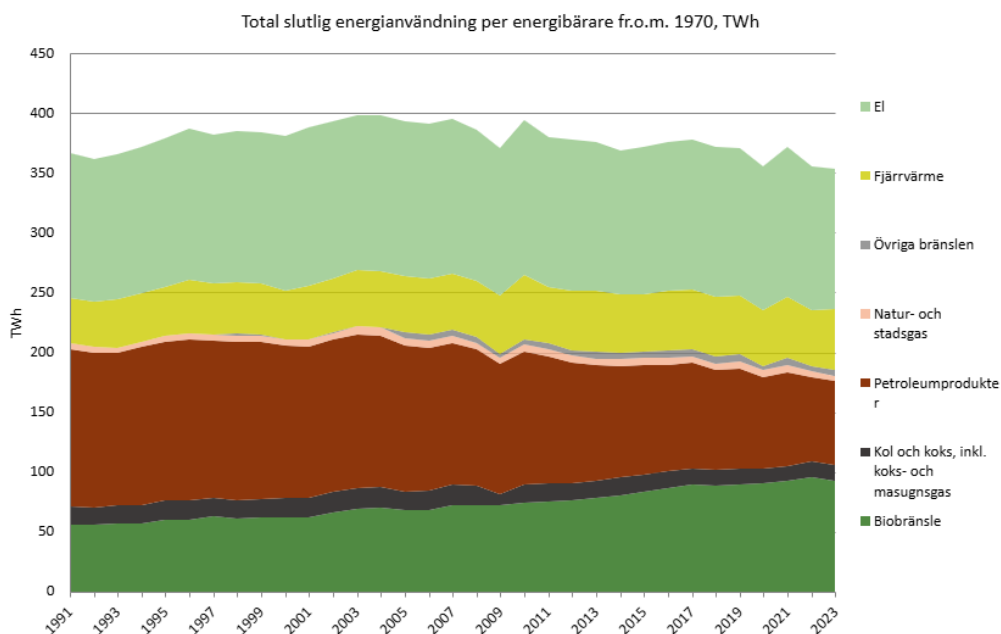
Energiflöden i Sverige

Den totala energitillförseln i Sverige består av en stor andel biobränsle, kärnbränsle, vattenkraft samt mindre delar kol och koks, natur- och stadsgas, primär värme, vindkraft, solkraft och övriga bränslen.

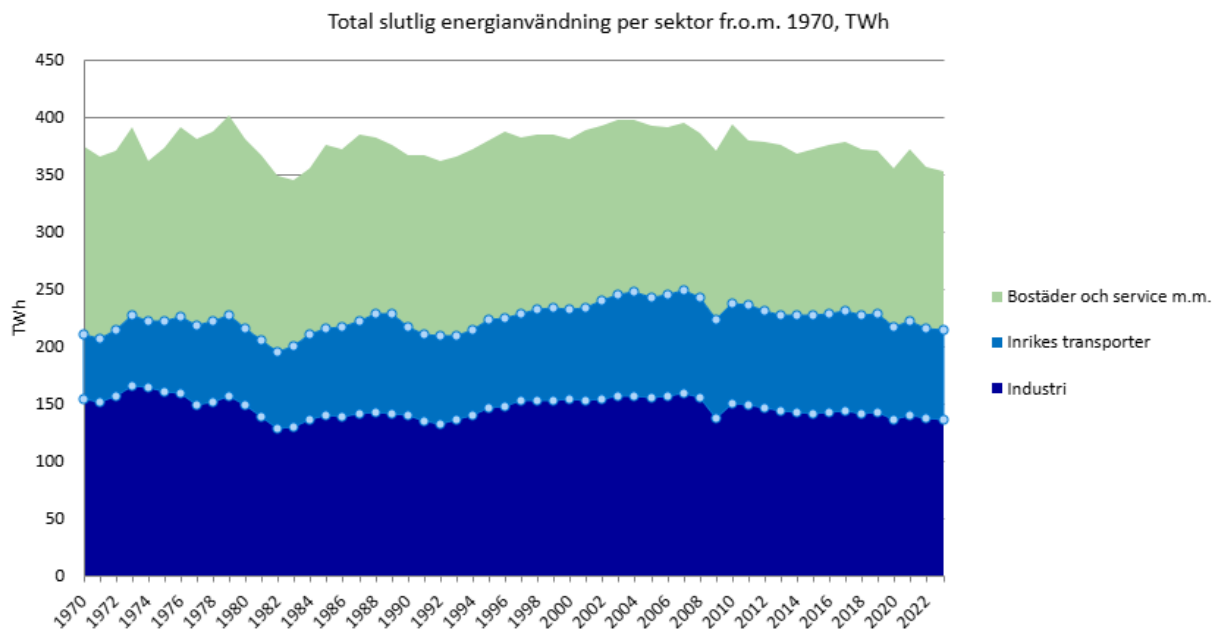
Figur 3 Total energitillförsel per energivara i Sverige 1970 till 2022. Källa Energimyndigheten <https://www.energimyndigheten.se/energisystem-och-analys/nulaget-i-energisystemet/energilaget/>

Av den slutliga energianvändningen, vilken uppgick till 37 MWh/invånare år 2022, utgjordes merparten av el, biobränsle, petroleumprodukter och fjärrvärme.

Figur 4 Total energianvändning per energibärare i Sverige 1970 till 2023. Källa Energimyndigheten <https://www.energimyndigheten.se/energisystem-och-analys/nulaget-i-energisystemet/energilaget/>

Energianvändare i Sverige kan delas in i bostäder och service, inrikes transporter samt industri, se figur

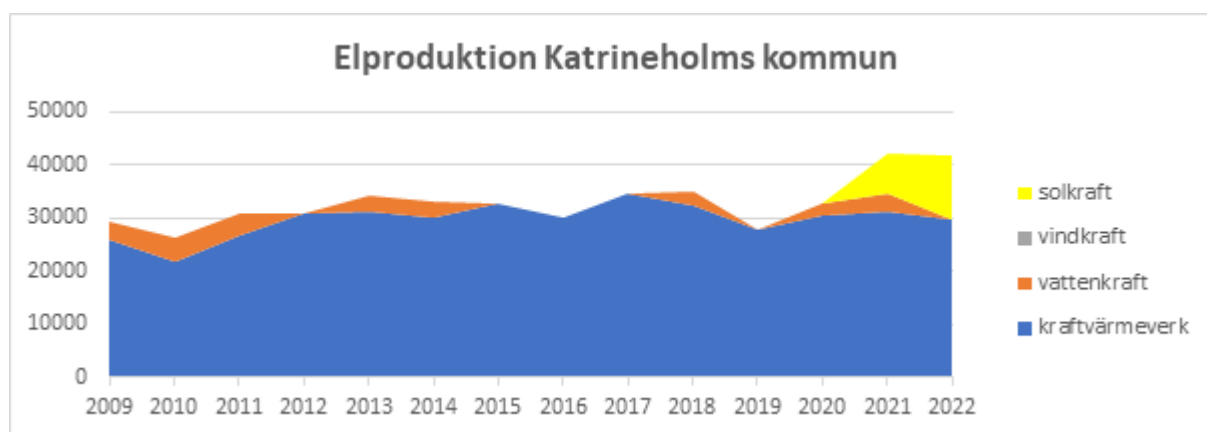

Figur 5 Energianvändare i Sverige 1970 till 2022. Källa: <https://www.energimyndigheten.se/energisystem-och-analys/nulaget-i-energisystemet/energilaget/>

Energiflöden i kommunen

Slutanvändningen av energi i Katrineholms kommun var 26 MWh/inv. år 2022. Detta är en lägre energianvändning per invånare än riksgenomsnittet på 37 MWh/invånare vilket främst beror av att Katrineholms kommun har en lägre omfattning av energiintensiv industri än riket i stort.

Energiproduktionen i kommunen var 1,1 MWh/inv. år 2022. Lokal energiproduktion sker främst genom kraftvärmeverk, två biogasanläggningar, två större vindkraftverk samt en sol- och vindpark.

Figur 3 Energiproduktion i Katrineholms kommun; Källa: Kommunal och regional energistatistik, SCB, https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__EN__EN0203__EN0203A/ProdbrEI/

Kraftvärmeverk

Tekniska Verken i Linköping ABs kraftvärmeverk i Katrineholm levererar el samt fjärrvärme i centrala Katrineholm genom förbränning av utsorterade industrifraktioner, främst trä, samt bioolja.

⁶ Avser total slutanvändning av energi inom det geografiska områdets gränser. Källa: Kolada Slutanvändning av energi totalt inom det geografiska området, MWh/inv.

Kraftvärmeverk finns även i Björkvik, Julita, Valla och Forssjö där Solör bioenergi levererar fjärrvärme produceras genom förbränning av träpellets⁷.

Biogas

I kommunen finns två biogasanläggningar vilka drivs av Sörmland Vatten och Avfall AB samt av Gasum. Vid anläggningarna produceras biogas från avloppsslam respektive jordbruksslam. Som biprodukt från biogasproduktionen produceras näringsrika rötresten som används som gödningsmedel i jordbruket.

Merparten av den producerade biogasen uppgraderas till biometan genom att man tar bort koldioxid och föroreningar. Biometanen kan komprimeras och användas som fordonsgas eller för att ersätta naturgas i exempelvis industriella processer. Den kan också kylas ner och förvätskas till flytande biogas för användning i exempelvis lastbilar, sjöfart eller industrin.

Biogas som inte uppgraderas används lokalt för el- eller värmeproduktion i anslutning till biogasanläggningen eller som processbränsle i intilliggande verksamheter.

Sörmlands vatten och avfalls biogasanläggning vid Rosenholm i Katrineholm är under renovering.

Vindkraft

I Katrineholms kommun finns två mellanstora vindkraftverk vid Äsköping respektive Dagsjön. Vindkraftverken har en gemensam beräknad produktion på 4 GWh. På ETC-solpark i Katrineholm finns även ett flertal mindre vindkraftverk.

Solcellsanläggningar

2024 fanns det 1217 solcellsanläggningar i Katrineholms kommun med en total installerad effekt om 25,38 MW. Flertalet av anläggningarna är mindre (<20 kW installerad effekt).

Övrig energiproduktion

I kommunen finns sju vattenkraftverk.

Energidistribution

Energidistribution sker genom elnät, fjärrvärmenät samt transport av gasformig, flytande och fasta energibärare på våra vägar.

I Katrineholm med kransorter finns ett utbyggt fjärrvärmenät. Det saknas nät för fjärrkyla i Katrineholms tätort.

I kommunen finns flera energilager.

Energianvändning

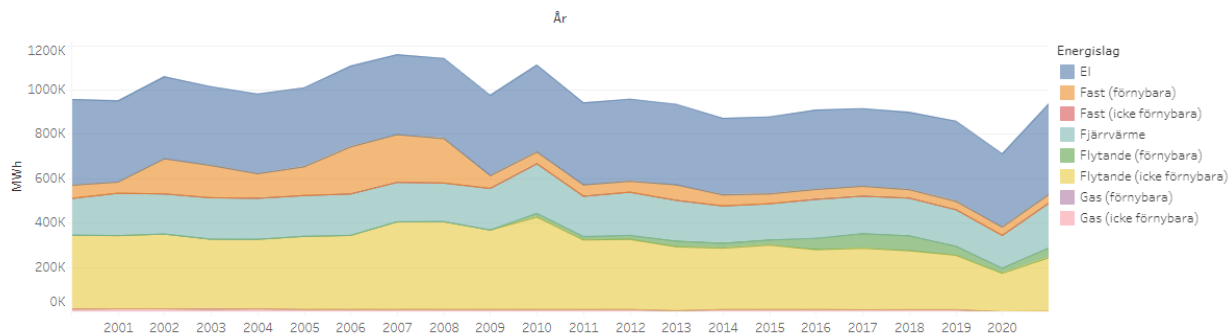
Energianvändningen i Katrineholms kommun är 26MWh/invånare vilket är lägre än riksgenomsnittet på 37 MWh/år⁸. Anledningen till att vi har lägre energianvändning än genomsnittet är främst beroende av att vi har en lägre omfattning av energiintensiv industri än riket i stort.

I Figur 1 nedan ser vi en grafisk presentation av energianvändningen i Katrineholms kommun (geografisk avgränsning) från år 2000 till 2021. Mest energi används inom transportsektorn (28%) samt industri och byggverksamhet (21%).

51% av energianvändningen i kommunen genererades med förnybara källor.

⁷ [Fjärrvärme - Energieffektiv uppvärmning från Solör Bioenergi \(solorbioenergi.se\)](https://solorbioenergi.se)

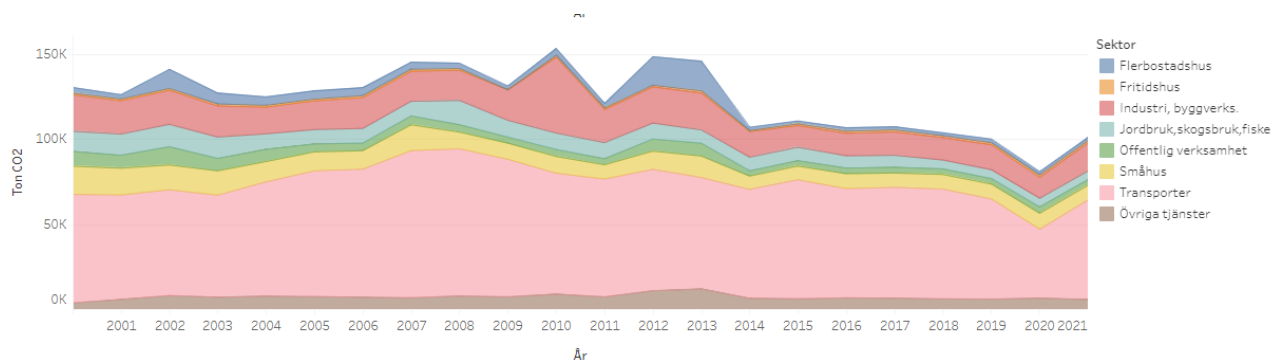
⁸ [Jämföraren - Kolada.](#)

Figur 4 Energianvändningen i Katrineholms kommun 2000-2021, Källa: Energikontoret Mälardalen, Katrineholm energiöversikt. <https://energikontor.se/energi-och-klimatdata/katrineholm/>

Koldioxidutsläpp

Koldioxidutsläpp från energisektorn var 101 183 ton under 2021. Transporter utgör den överlägset största utsläppsposten för koldioxid, vilket visas i Figur 3. Av övriga poster sticker arbetsmaskiner ut med tolv procent. Anledningen till de stora utsläppen är att en stor andel av transporterna bedrivs med fossila drivmedel.

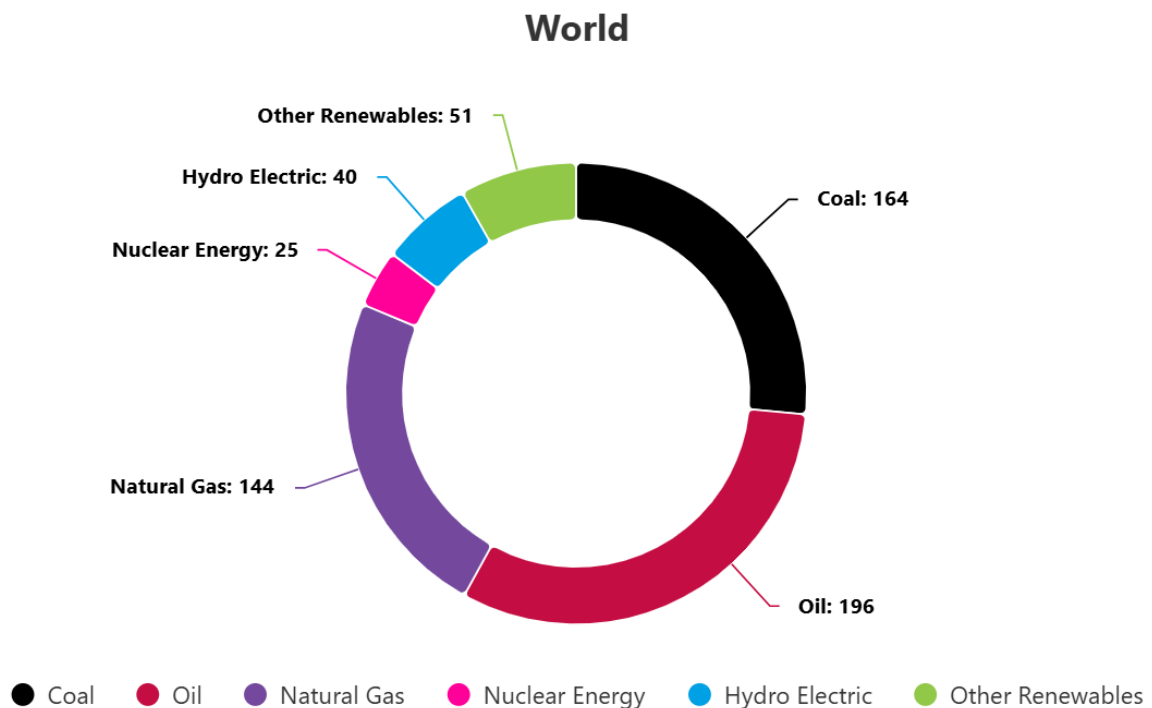

Figur 5 Koldioxidutsläpp från energianvändning i Katrineholms kommun år 2000-2021; Källa Energikontoret Mälardalen, Katrineholm Energiöversikt <https://energikontor.se/energi-och-klimatdata/katrineholm/>

Framtidsbild

Vi är mitt i en stor omställning och utbyggnad av energisystemet vilket ställer mycket stora krav på samhället.

Den globala energitillförseln i världen ökade med 2% år 2024 och de fossila bränslena stod för 86% av den globala energitillförseln. För att minska klimatpåverkan måste fossila bränslen fasas ut samtidigt som den energi som produceras ska nyttjas mer effektivt. Exempelvis har EU beslutat att produktionen av förnybar energi i EU ska öka från 23% av energianvändningen i EU år 2022 till 42,5% av energianvändningen i EU år 2030.⁹

Figur 6 Global energitillförsel 2024. Källa: Energy Institute, [Home | Statistical Review of World Energy](#)

Energimyndigheten, Energimarknadsinspektionen, Svenska kraftnät och Trafikverket har i samverkan med en rad berörda myndigheter utrett hur energisystemen behöver ändras för att nå en hållbar energiförsörjning¹⁰. Enligt deras analys kan vi förvänta oss:

- Att elbehovet ökar till 280 TWh till år 2035, vilket är en fördubbling jämfört med 2022 års användning på 140 TWh
- Att elbehovet ökar till 210–370 TWh till år 2045
- Att landbaserad vindkraft står för den största delen av ny elproduktion fram till 2035
- Att havsbaserad vindkraft samt ny kärnkraft är viktiga beståndsdelar i energimixen 2045

I Sverige står industrin för en stor andel av energianvändningen varför elektrifieringen av industrin kommer vara av största vikt för att nå målen om ett klimatneutralt Sverige. Exempelvis innebär SSAB i

⁹ [Förnybar energi | Faktablad om Europeiska unionen | Europaparlamentet](#)

¹⁰ [Vägen mot en eldriven framtid \(energimyndigheten.se\)](#)

Oxelösunds utfasning av kol och kox, genom investeringar i en elektrisk ljusbågsugn, ett ökat effektbehov på 200 MW samt 75 km nya elledningar genom Sörmland.

Lokal framtidsbild

Tekniska Verken Katrineholm Nät AB11 ser ett ökat behov av överföringskapacitet i sitt elnätet med 8-20MW under perioden 2025-2034. Ökningen tros främst komma från nya anläggningsärenden (50%), fordonsladdning (31%) samt kommunal planering (19%).

Enligt Vattenfalls Eldistribution ABs nätutvecklingsplan för perioden 2025-2034¹² planerar Vattenfall eldistribution AB för en ökat effektbehov i sitt elnät i Katrineholms kommun med 230 kW från år 2025 till år 2034.

Kommunen ser ett ökande intresse av att bygga energilager i kommunen.

Hur energisystemens utveckling kommer påverka Katrineholms kommun

Utbyggnad av distributionsnäten

Energisystemets utveckling förväntas innebära en ökad elektrifiering då elektricitet förväntas bli den huvudsakliga energibäraren i omställningen till ett fossilfritt samhälle. Detta innebär det att aktörer på energiområdet behöver planera för att möta en ökade efterfrågan av el och planera för ökad kapacitet i elnätet. Det kommer krävas investeringar i elnätets kapacitet och robusthet, modernisering av befintliga ledningar, särskilt på landsbygden där väderpåverkan är stor samt förbättrad övervakning och felhantering för att minska avbrott.

För Katrineholms kommun innebär det att vi behöver planera för en utveckling av elnäten vid fysisk planering.

En ökad elektrifiering av transportsektorn kommer kräva en utbyggd laddinfrastruktur. I Katrineholm finns 2025 en väl utbyggd publik laddinfrastruktur men då flertalet ägare av elfordon föredrar att ladda vid sin bostad eller vid sin verksamhet förväntas en utbyggnad av privata laddplatser.

Elektrifieringen måste ske på ett sätt som gör energisystemet robust vid kris eller krig. Detta kommer ställa krav på såväl nätägare som energiproducenter att säkerställa produktion och distribution under påfrestningar samt ökad lokal energiproduktion.

Effektivare energianvändning

Energieffektiviseringar ses som det billigaste och snabbaste sättet att frigöra el och minska effektbehovet. För Katrineholms kommun innebär ökande krav på energieffektivisering att vi behöver se över energianvändningen i våra lokaler, energieffektivisera transporter, ställa krav på energianvändning vid upphandlingar samt uppmuntra till beteendeförändringar hos invånare och personal.

Katrineholms kommun är långt fram när det kommer till energieffektivisering av byggnader samt övervakning och mätning av energianvändning av lokaler. Då kraven på energieffektivitet kommer öka framöver krävs ett fortsatt arbete med energieffektiviseringar såväl inom kommunorganisationen och som stöd för kommunens invånare och verksamheter.

Effektivare energianvändning behöver uppnås inom många områden.

Inom fastighetsbestånden behövs insatser för att minska värmeförluster, effektivare uppvärmning och smartare styrning av ventilation, belysning och temperatur.

Inom transportsektorn behövs energieffektivare fordon, en ökning av antalet resor som sker med gång, cykel och kollektivtrafik samt effektivare transporter och logistiklösningar.

¹¹ [Nätutvecklingsplan Tekniska verken Katrineholm Nät AB 2025-2034](#)

¹² [bilaga-1-prognos-lokalnat-per-kommun.pdf](#)

Även industrier och verksamheter har möjlighet att effektivisera sin energianvändning genom optimering av processer och maskiner, återvinning av spillvärme samt genom att minska energiförluster genom digital övervakning och styrning av energiintensiv utrustning.

Kapacitetsbrist

Kapacitetsbrist uppstår när elnätets ledningar och andra delar inte kan överföra tillräckligt med el dit den behövs. Katrineholm har i nuläget ingen kapacitetsbrist men då elnätet är anpassat efter nuvarande elförbrukning så kan kapacitetsbrist uppstå om ny energiintensiv verksamhet vill etablera sig i kommunen.

Förändrad energiproduktion i kommunen

Katrineholms kommun har i nuläget en relativt låg energiproduktion men flera aktörer utreder möjligheten att bygga vindkraftsparker i kommunen. Huruvida det kommer att etableras vindkraftsparker i kommunen är inte beslutat.

Risker och sårbarhet kopplat till energisystemets utveckling

Vårt samhälle är beroende av en fungerande energiförsörjning i såväl vardag som vid kriser. En större störning eller ett bortfall i energiförsörjningen kan leda till allvarliga konsekvenser. Med en ensidigt ökande elektrifiering kommer energiförsörjningen bli mer sårbar än om samhället använder många olika energikällor.

I transportsektorn har diskussioner länge förts gällande vilken energibärare framtidens fordon kommer nyttja. I dagsläget ser man ett stort fokus på elektrifiering av transportsektorn men det finns även många som förespråkar en ökande användning av biogas, vätgas och andra förnybara bränslen.

Genomförande

Målet i Katrineholms klimatstrategi 2026–2030, område hållbara energisystem, är att år 2045 har Katrineholms kommun en hög andel förnybar energiproduktion samt en effektiv energianvändning. Under perioden 2026 till 2030 kommer Katrineholms kommun arbeta med nedanstående insatsområden:

Insatsområden		Genomförande	Ansvar
Ökad produktion av förnybar energi	Samverka med intressenter inom energiområdet för att möjliggöra små- och storskaliga energilösningar som bidrar till en ökad produktion av lokal förnybar energi.	Samverkan med intressenter inom energiområdet sker genom kommunens arbete med näringslivet.	Samhällsbyggnadsförvaltningen
	Installera solceller på kommunkoncernens fastigheter där så är lämpligt.	Fastighetsägare och fastighetsförvaltare i kommunkoncernen.	KLF, KFAB
Energidistribution med god leveranstrygghet	Samverka med näringsliv och nätägare för trygga, effektiva och hållbara energileveranser i hela kommunen.	Samverkansnätverk skapas.	Samhällsbyggnadsförvaltningen
Främja en effektiv energianvändning	Energieffektivisera kommunens lokaler.	Fastighetsägare och fastighetsförvaltare i kommunkoncernen.	KLF, KFAB
	Ställa tydliga energi- och klimatkrav vid upphandling samt ta hänsyn till energi- och klimatfrågor vid exploatering.	Utveckling av krav vid upphandling.	KLF, SBF
	Inspirera kommuninvånare och verksamheter till en effektiv energianvändning och sprida kunskap om energieffektiviseringsinsatser.	Energi och klimatrådgivning.	SBF
Samverkan med energiproducenter, distributörer och användare arbeta för att utveckla ett robust och fossilfritt energisystem. Systemet ska vara hållbart och fungera både under normala förhållanden som vid kris eller krig.		Samverkansnätverk skapas.	KLF, SBF

Lag 1977:439 om kommunal energiplanering

Kommunen ska, enligt lag (1977:439) om kommunal energiplanering, ha en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi.

Detta innebär att kommunen ska:

1 § ...främja hushållningen med energi och verka för en säker och tillräcklig energitillförsel

2 § Samverkan med annan kommun eller betydande intressent inom användning, tillförsel eller distribution av energi

3 § ...en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi

8§...Om en plan som upprättas enligt denna lag kan antas medföra en betydande miljöpåverkan ska en strategisk miljöbedömning göras.

Analys av hur energiplanen uppfyller syftet med lagen om kommunal energiplanering

Hur Katrineholms kommuns energiplan uppfyller kravet i §1 på att främja hushållning med energi och verka för en säker och tillräcklig energitillförsel

Katrineholms kommun anger i kommunens klimatstrategi, tillika energiplan, att de under klimatstrategins giltighetstid (2026-2030) ska främja en effektiv energianvändning genom att energieffektivisera kommunens lokaler, ställa tydliga energi- och klimatkrav vid upphandling, ta hänsyn till energi- och klimatfrågor vid fysisk planering samt inspirera kommuninvånare och verksamheter till en effektiv energianvändning och sprida kunskap om energieffektiviseringsinsatser.

Utöver det ska Katrineholms kommun vid markanvisningar och exploatering uppmuntra till klimatsmart byggnation och markanvändning samt premiera hållbar infrastruktur vid planering av nya områden.

Genom att kommunen inte har rådighet över energisystemen i kommunen vill kommunen arbeta tillsammans med energiproducenter, energidistributörer och energianvändare för att utveckla ett robust och fossilfritt energisystem som fungerar såväl under normala förhållanden som vid kris eller krig.

Hur Katrineholms kommuns energiplan uppfyller kravet i §2 på att bidra till samverkan med annan kommun eller betydande intressent inom användning, tillförsel eller distribution av energi

Katrineholms kommun kommer fortsätta samverka med andra kommuner och betydande intressenter inom användning, tillförsel och distribution av energi för att tillsammans utveckla ett robust energisystem enligt insatsområde i klimatstrategin.

Hur Katrineholms kommuns energiplan uppfyller kravet §3 på att vara en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi

Katrineholms kommuns energiplan baseras på kunskaper om nuvarande energisystem, analyser av energisystemets utveckling och inte minst ett stort innehåll av samverkan med intressenter på området.

Förändringar i energisystemen sker snabbt och energibehovet kan förändras från en dag till en annan om energiintensiva företag önskar etablera sig i kommunen. Därför ser vi att förutsättningarna för att hålla energiplanen aktuell uppfylls genom samverkan med andra kommuner, myndigheter och betydande intressenter inom användning, tillförsel och distribution av energi.

Hur Katrineholms kommuns energiplan uppfyller kravet i §8 på strategisk miljöbedömning om planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Baserat på nedanstående analys av klimatstrategins, tillika energiplanens miljöpåverkan är kommunens bedömning att planen inte förväntas medföra en betydande miljöpåverkan.

Analys av klimatstrategins, tillika energiplanens, påverkan på miljön, hälsan och hushållningen med mark och vatten och andra resurser.

Enligt lag (1977:439) om kommunal energiplanering ska varje kommun ha en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi i kommunen. I en sådan plan skall det finnas en analys av vilken inverkan den i planen upptagna verksamheten har på miljön, hälsan och hushållningen med mark och vatten och andra resurser. Om planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan (6 kap. 9-19 och 46 §§ miljöbalken) ska en strategisk miljöbedömning göras.

Sammanfattning av energidelen i Klimatstrategi 2026–2030

Syftet med energidelen i klimatstrategin är att klargöra hur Katrineholms kommun ska arbeta för att minska sin klimatpåverkan, arbeta för att främja hushållning med energi samt uppfylla kraven i lagen om kommunal energiplanering (1977:439).

Klimatstrategin har följande fokusområden:

Katrineholms kommun ska minska sin klimatpåverkan genom insatser inom:

- Hållbara resor och transporter
- Hållbara energisystem
- Hållbar konsumtion
- Klimatsmart bebyggelse och markanvändning

Katrineholms kommun ska arbeta för att samhället ska stå väl rustat för att hantera klimatförändringens konsekvenser i form av:

- Ökande temperaturer
- Förändrade nederbördsmönster

Relevanta insatsområden för energiplanen finns inom samtliga fokusområden – men mest relevanta är de insatsområden som identifierats inom området Hållbara energisystem:

Katrineholms kommun ska arbeta för ökad produktion av förnybar energi genom att:

- Samverka med intressenter inom energiområdet för att möjliggöra små- och storskaliga energilösningar som bidrar till en ökad produktion av lokal förnybar energi.
- Installera solceller på kommunkoncernens fastigheter där så är lämpligt.

Katrineholms kommun ska arbeta för energidistribution med god leveranstrygghet genom att:

- Samverka med näringsliv och nätägare för trygga, effektiva och hållbara energileveranser i hela kommunen.

Katrineholms kommun ska främja en effektiv energianvändning genom att:

- Energieffektivisera kommunens lokaler.
- Ställa tydliga energi- och klimatkrav vid upphandling samt ta hänsyn till energi- och klimatfrågor vid exploatering.
- Inspirera kommuninvånare och verksamheter till en effektiv energianvändning och sprida kunskap om energieffektiviseringsinsatser.

Katrineholms kommun ska i nära samverkan med energiproducenter, distributörer och användare arbeta för att utveckla ett robust och fossilfritt energisystem. Systemet ska vara hållbart och fungera både under normala förhållanden som vid kris eller krig.

Undersökning

Undersökningen av betydande miljöpåverkan har genomförts med stöd av 5§ Miljöbedömningsförordningen. Där anges nio punkter att utgå ifrån i identifieringen av omständigheter som i det enskilda fallet talar för eller emot en betydande miljöpåverkan. Nedan redovisas först en tabell med undersökning av tre aspekter som alltid innebär en betydande miljöpåverkan om de uppfylls.

Vid ja på följande 3 frågor innebär planen alltid en betydande miljöpåverkan och en strategisk miljöbedömning krävs	Ja	Nej
Påverkar planen ett Natura 2000-område så att tillstånd krävs enligt Mb 7kap 28a§?		X
Anger planen/programmet förutsättningar för att bedriva sådana verksamheter eller vidta sådana åtgärder som anges i 6§ eller bilagan till miljöbedömningsförordningen?		X
Innebär planens genomförande betydande miljöpåverkan? (Ställningstagande utifrån checklista)		X

Punkter från 5§ Miljöbedömningsförordningen:

1. I vilken utsträckning planen, programmet eller ändringen

a) anger förutsättningar för verksamheter eller åtgärder när det gäller lokalisering, typ av verksamhet, storlek eller driftsförhållanden eller genom att fördela resurser,

b) har betydelse för de miljöeffekter som genomförandet av andra planer eller program medför,

c) har betydelse för att främja en hållbar utveckling eller för integreringen av miljöaspekter i övrigt, eller

d) har betydelse för möjligheterna att följa miljölagstiftningen,

Klimatstrategin anger inte förutsättningar för varken lokalisering, typ av verksamhet, storlek, drift eller resursfördelning. Planen har främst en strategisk, målsättande roll med åtgärder av övergripande karaktär. Planen anger endast ambitioner om att arbeta för ökad produktion av förnybar el genom installation av solceller på kommunens när så är möjligt.

Genomförandet av klimatstrategin är i linje med kommunplan och kommunens översiktsplan vilka båda innehåller flera ställningstaganden kring klimat och energi.

Genomförandet av klimatstrategin främjar kommunens arbete för en hållbar utveckling.

Klimatstrategin syftar till en minskad klimatpåverkan samt en effektiv energianvändning vilket är i linje med nuvarande och kommande miljölagstiftning. Planen bidrar därför till att förbättra kommunens möjligheter att följa och överträffa miljölagstiftningen.

2. Miljöproblem som är relevanta för planen, programmet eller ändringen,

Den globala uppvärmningen och klimatförändringarna är de miljöproblem som är mest relevanta för Klimatstrategin.

3. De sannolika miljöeffekternas och det påverkade områdets utmärkande egenskaper,

Nedan följer en tabell med de nationella miljö kvalitetsmålen och vilken tänkbar påverkan planen har på dessa.

Miljö kvalitetsmål	Tänkbar miljö påverkan
Begränsad klimatpåverkan	Positiv påverkan. Planens huvudmål är att minska klimatpåverkan och anpassa kommunen till klimatförändringarna.

Frisk luft	Positiv påverkan. Planen innehåller insatsområden som bidrar till att minska utsläpp från transporter.
Bara naturlig försurning	Ingen uppenbar påverkan.
Giftfri miljö	Positiv påverkan. Insatsområden för en giftfri miljö och cirkulär resurshantering bidrar till en minskad spridning av farliga ämnen i miljön. Indirekt kan planen leda till negativ påverkan då planen ska verka för ökad energiproduktion samt en förändring av transportsystemet.
Skyddande ozonskikt	Ingen uppenbar påverkan.
Säker strålmiljö	Ingen uppenbar påverkan.
Ingen övergödning	Ingen uppenbar påverkan.
Levande sjöar och vattendrag	Ingen uppenbar påverkan.
Grundvatten av god kvalitet	Ingen uppenbar påverkan.
Hav i balans samt levande kuster och skärgård	Ej aktuell.
Myllrande våtmarker	Positiv påverkan genom insatsområden för lokal dagvattenhantering och naturbaserade lösningar för byggnation och klimatanpassning.
Levande skogar	Positiv påverkan genom insatsområden för att främja ett hållbart skogsbruk.

4. I vilken utsträckning det går att avhjälpa de sannolika miljöeffekterna,

Klimatstrategin kommer till största delen ge positiva miljöeffekter samt bidrar positivt till de globala målen i Agenda 2030. Genom att samverka med intressenter lyfts i planen, bidrar planen till perspektiv kring social hållbarhet.

5. Miljöeffekternas gränsöverskridande egenskaper,

Klimatstrategin kommer inte leda till gränsöverskridande miljöeffekter.

6. Miljöeffekternas omfattning,

Konsekvenserna av ett förändrat klimat är mycket stora och har effekter över hela jorden vilket talar för en betydande miljöpåverkan. Katrineholms kommuns andel av påverkan på miljöeffekterna globalt sett är dock väldigt liten och kommunorganisationens rådighet över effekterna är begränsad. Detta talar emot en betydande miljöpåverkan.

7. Riskerna för människors hälsa eller för miljön till följd av allvarliga olyckor eller andra omständigheter,

Klimatstrategin bedöms inte leda till ökade risker för människors hälsa eller för miljön till följd av allvarliga olyckor.

8. Det påverkade områdets betydelse och sårbarhet på grund av intensiv markanvändning, överskridna miljökvalitetsnormer, dess kulturvärden eller andra utmärkande egenskaper i naturen,

Det går att inte att specifikt knyta Katrineholms kommuns klimatpåverkan och energianvändning till konsekvenser från densamma. Både påverkan på och konsekvenser av dessa frågor är globala. Effekter av den lokala påverkan kan därför inte kopplas till lokala konsekvenser i naturen.

9. Påverkan på områden eller natur som har erkänd skyddsstatus nationellt, inom Europeiska unionen eller internationellt.

Klimatstrategin bedöms inte påverka områden eller natur med nationell, europeisk eller internationell skyddsstatus.

Sammanvägd bedömning om betydande miljöpåverkan

Baserat på ovanstående analys är det visat att klimatstrategin inte medför risk för betydande miljöpåverkan. En strategisk miljöbedömning enligt Miljöbalken 6 kap 3 § behöver därför inte upprättas. Huvudmotiv för varför planen inte medför betydande miljöpåverkan är:

- Klimatstrategin har främst en strategisk, målsättande roll med insatsområden av övergripande karaktär. Varken fysiska eller ekonomiska förutsättningar för verksamheter och åtgärder som enligt miljöbalken ska antas innebära betydande miljöpåverkan beskrivs.
- Klimatstrategins huvudsyfte är att bidra till minskad klimatpåverkan samt en anpassning av samhället till ett förändrat klimat. Även utöver klimat och energi bedöms klimatstrategin i huvudsak bidra till positiva miljöeffekter.
- Klimatstrategin påverkar i sak inte kommunens möjligheter att följa miljölagstiftningen. Klimatstrategin uppfyller krav enligt Lag (1977:439) om kommunal energiplanering.
- Klimatstrategin medför inte ökade risker för människors hälsa eller för miljön till följd av allvarliga olyckor.
- Skyddade områden med nationell eller internationell status påverkas inte.

Samråd om ställningstagande

Kommunens ställningstagande om att klimatstrategin inte antas medföra betydande miljöpåverkan redovisades i remissversionen till klimatstrategin. Samrådet om frågan om betydande miljöpåverkan ingår således i remisshanteringen av klimatstrategin. Remissinstanser var närliggande kommuner, Länsstyrelsen i Södermanland, Region Sörmland, aktörer på energimarknaden, intresseorganisationer samt kommunala nämnder och bolag. Remissen var även öppen för allmänheten att besvara genom webbsidan Katrineholm.se

Analysen av klimatstrategins, tillika energiplanens, påverkan på miljön, hälsan och hushållningen med mark och vatten och andra resurser har genomförts av Pia Lindahl, klimatstrateg, Katrineholms kommun.

Sammanträdesdagar för Hållbarhetsutskottet 2026

Förvaltningens förslag till beslut

Hållbarhetsutskottet antar upprättat förslag till sammanträdesdagar.

Sammanfattning av ärendet

Hållbarhetsutskottet föreslås sammanträda följande onsdagar klockan 10:00 under 2026:

- 4 februari
- 8 april
- 6 maj (gemensamt med personalutskottet)
- 9 september
- 4 november

Vid Hållbarhetsutskottets och Personalutskottets gemensamma sammanträde den 6 maj 2026 är det Hållbarhetsutskottet som står värd.

Emma Fälth
Samordnare social hållbarhet

Beslutet skickas till:

Kommunledningsförvaltningen

Akten